

เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย :
กรณีศึกษาของสถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

บทคัดย่อ
ของ
นายันทชัย แสงเกตุนาวิจิตร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกเศรษฐศาสตร์การศึกษา
มีนาคม 2547

นันทชัย แสงเกตุนาวินิจิตร. (2547). เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย : กรณีศึกษาของสถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ญัฐกา ตันสกุล.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม โดยแบ่งเหตุผลออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1. เหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการบริโภค 2. เหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการลงทุน และ 3. เหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการบริโภคและการลงทุน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ทำงานกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่ลงทะเบียนเรียนในแผนกการครัวไทย โรงเรียนวิชาการโรงแรมแห่งโรงแรมโอเรียลเต็ล ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 12 คน และผู้ที่ลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรการประกอบอาหารตะวันตก-ไทย วิทยาลัยดุสิตธานี ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าไค-สแควร์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาคูณลักษณะส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นเพศชาย จำนวน 27 คน และ เพศหญิง จำนวน 21 คน มีอายุในช่วง 17-28 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า โดยส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนมากไม่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำอาหาร

2. เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความสำคัญกับเหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการบริโภคและการลงทุนมากที่สุด รองลงมาคือเหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการลงทุน และเหตุผลที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ เหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการบริโภค

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ทำงานกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ทำงานมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

REASONS FOR PARTICIPATING IN THAI COOKING COURSE:
A CASE STUDY OF TRAINING INSTITUTIONS IN HOSPITALITY INDUSTRY

AN ABSTRACT
BY
NANTACHAI SANGKETVANAVIJIT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master Economics degree in Economics of Education
at Srinakarinwirot University
March 2004

Nantachai Sangketvanavijit. (2004). *Reasons for Participating in Thai Cooking Course : A Case Study of Training Institutions in Hospitality Industry*. Master's Project. M.Econ. (Economics of Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Assist. Prof. Nattaka Tansakul.

The purposes of this research was to study the reasons for participating in Thai Cooking Course of training institutions in hospitality industry. Reasons for participation was divided into 3 categories: consumption purpose, investment purpose, and consumption and investment purpose. This research also explore the correlation between personal characteristics including gender, age, educational level, occupation, the working experience and the reasons for participating in Thai Cooking Course of training institutions in hospitality industry.

The target population was 12 training participants in Traditional Thai Cooking of The Oriental Hotel Apprentice Ship Programme in 2003, and 36 training participants in Western Thai Cooking Course of Dusit Thani College in 2003. The instrument for collecting data was the questionnaire and the statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Chi-square test.

The results of the research revealed as follows:

1. The study of personal characteristics of training participants in Thai Cooking Course of training institutions in hospitality industry showed that training participants were 27 men and 21 women. Most of them were between 17-28 years old and got a bachelor's degree. Their occupation were students and they didn't have an experience in the field of cooking.

2. The most important reason for participation in Thai Cooking Course of training institutions in hospitality industry was consumption and investment purpose. And the least important reason for participation in Thai Cooking Course of training institutions in hospitality industry was consumption purpose.

3. The relationship between personal characteristics including gender, age, educational level, occupation, the working experience and the reasons for participating in Thai Cooking Course of training institutions in hospitality industry showed that age, educational level, occupation, the working experience of participants relation to the reasons for participating in Thai Cooking Course of training institutions in hospitality industry significantly at the 0.05 level.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ญัฐกา ตันสกุล ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ อาจารย์ไมตรี อภิพัฒนะมนตรี อาจารย์วิพรรณ สาลีผล กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ท่านทั้งสามได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน อีกทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำวิจัย และรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างมีคุณค่ามากขึ้น และท่านทั้งสามยังเป็นแบบฉบับของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์และงานด้านวิชาการอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตรเศรษฐศาสตร์การศึกษา ซึ่งทำให้ผู้วิจัยรู้ว่าการศึกษาระดับปริญญาโทของผู้วิจัยนั้นมิได้สิ้นสุดลงเพียงการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลงได้ หากผู้วิจัยได้ซึมซับเอากระบวนการเรียนรู้ที่ถูกจุดประกายขึ้นในระยะเวลาที่ผ่านมา ให้กลายเป็นการเรียนรู้ที่ต้องสืบเนื่องต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด และจะต้องนำเอาความรู้นั้นไปยังประโยชน์ในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษา จึงจะสมตามเจตนารมณ์ของเศรษฐศาสตร์การศึกษาอย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษาและความถูกต้องด้านเนื้อหา และผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจนทำให้งานวิจัยนี้ดำเนินไปด้วยความราบรื่นจนสำเร็จด้วยดี

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่สาว และน้องชาย รวมไปถึงญาติพี่น้อง และเพื่อนๆ ทุกคน ที่ให้ทั้งกำลังใจและกำลังใจที่ดีเยี่ยมตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

นนทชัย แสงเกตุนาวิจิตร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมุติฐานในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม.....	7
ความหมายของการฝึกอบรม.....	7
ความสำคัญของการฝึกอบรม.....	8
จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม.....	9
ประเภทของการฝึกอบรม.....	9
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทุนมนุษย์.....	10
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ.....	13
ทฤษฎีอุปสงค์ของการศึกษา.....	15
ทฤษฎีอรรถประโยชน์.....	25
ความหมายและความสำคัญของการบริการอาหาร.....	26
ความสำคัญของการบริการอาหาร.....	27
ประเภทของห้องอาหารภายในโรงแรม.....	28
ข้อมูลของสถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม.....	30
โรงเรียนวิชาการโรงแรมแห่งโรงแรมโอเรียนเต็ล.....	30
วิทยาลัยดุสิตธานี.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	เพศ.....	33
	อายุ.....	33
	ระดับการศึกษา.....	34
	อาชีพ.....	35
	ประสบการณ์.....	37
3	วิธีการดำเนินการวิจัย.....	38
	การกำหนดประชากรเป้าหมาย.....	38
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	40
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	56
	ประชากรเป้าหมาย.....	56
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
	สรุปผลการวิจัย.....	57
	อภิปรายผล.....	58
	ข้อเสนอแนะ.....	62
	บรรณานุกรม.....	63
	ภาคผนวก.....	67
	ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	81

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร.....	44
2 จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย ในการให้ความสำคัญกับ เหตุผลของการเข้ารับการศึกษานี้ในแต่ละด้าน.....	46
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการ ประกอบอาหารไทย ด้านการเข้ารับการศึกษานี้เพื่อการบริโภค.....	46
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการ ประกอบอาหารไทย ด้านการเข้ารับการศึกษานี้เพื่อการลงทุน.....	47
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการ ประกอบอาหารไทย ด้านการเข้ารับการศึกษานี้เพื่อการบริโภคและการลงทุน...	48
6 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบ อาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม.....	50
7 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบ อาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม.....	51
8 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการ ประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม.....	52
9 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบ อาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม.....	53
10 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ทำงานกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้าน การประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม..	55

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

อาหารเป็นปัจจัยหนึ่งในสี่ที่สำคัญสำหรับมนุษย์ ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศเกษตรกรรมที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านอาหารการกิน อาหารไทยจึงได้รับความนิยมแพร่หลายเป็นลำดับเรื่อยมา เพราะแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นักท่องเที่ยวเหล่านี้จึงมีโอกาสนิยมสัมผัสรสชาติอาหารไทย รวมทั้งได้มีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมอาหารไทยให้ขยายผลออกไปในระดับสากลอย่างกว้างขวาง ทำให้ธุรกิจเกี่ยวกับอาหารไทยเจริญเติบโตนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศไทยในระดับที่น่าพอใจ (จารุบุญญ์ ปานานนท์. 2542 : 26)

และจากกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ก็เป็นอีกกลไกหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในส่วนของวิถีชีวิตผู้คน และการดำเนินธุรกิจเข้าสู่ยุคโลกไร้พรมแดน โดยเฉพาะประสิทธิภาพของเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร และโทรคมนาคมที่มีการพัฒนาถึงขั้นรับรู้กันได้พร้อมกันทั่วโลก ก่อให้เกิดกลไกสำคัญของการถ่ายทอดวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของชนในแต่ละชาติ สิ่งที่สามารถเห็นได้ชัดคือการดำรงชีวิตของประชากรทั่วโลกที่เริ่มมีความผสมกลมกลืนกัน โดยเฉพาะพฤติกรรมกรรมการบริโภคเพราะการบริโภคถือว่าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง โดยวัฒนธรรมการรับประทานอาหารของชนในแต่ละชาติเริ่มประยุกต์เข้าสู่แบบอย่างและมาตรฐานใกล้เคียงกัน (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2537 : 9)

แต่ในประเทศไทย กระแสวัฒนธรรมตะวันตกทำให้พฤติกรรมการบริโภคอาหารของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปมาก จากที่เคยบริโภคอาหารธรรมชาติที่มีข้าวกล้องและข้าวซ้อมมือเป็นพื้น รับประทานพืชผักและผลไม้มาก เปลี่ยนมาบริโภคอาหารจำพวกเนื้อสัตว์และไขมันมาก รับประทานพืชผักและผลไม้ไม่พอ ประกอบกับวิถีชีวิตที่เร่งรีบมากขึ้น จำเป็นต้องรับประทานอาหารสำเร็จรูป ที่มีสารแต่งสี แต่งกลิ่น ผงชูรส สารกันบูด ส่งผลให้เกิดโรคจากภาวะโภชนาการเกินติดตามมา อาทิ โรคอ้วน คอเลสเตอรอลในเลือดสูง ความดันโลหิตสูง เบาหวาน เป็นต้น ในขณะที่ยังไม่สามารถจัดโรคขาดสารอาหารได้สำเร็จ จึงต้องอาศัยคุณลักษณะพิเศษของอาหารไทย คือ นอกจากจะให้คุณค่าทางโภชนาการที่จำเป็นต่อร่างกายอย่างครบถ้วนแล้วยังให้สรรพคุณทางยาและสมุนไพร รวมทั้งสะท้อนถึงมิติทางภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น อาหารไทยจึงมีคุณค่า และเป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทยที่ควรได้รับการเผยแพร่ให้เป็นที่นิยมบริโภคทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งจะช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศ (กระทรวงวัฒนธรรม. 2545 : ออนไลน์)

จากเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นช่องทางให้อาหารไทยมีโอกาสขยายตัวไปสู่ตลาดโลกมากขึ้น ดังนั้น ธุรกิจอาหารไทยจึงได้ใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก กล่าวคือ อาหารไทยแท้ได้ปรับตัวรุกเข้าไปในต่างประเทศเพื่อหาผู้บริโภคต่างชาติ ร้านอาหารไทยจึงเป็นตัวแทนที่บ่งบอกถึงการรุกเข้าไปในตลาดโลก

ธุรกิจอาหารไทยในปัจจุบันมีร้านอาหารไทยเปิดบริการทั่วโลก ประมาณ 5,000 ร้าน จึงน่าจะสร้างรายได้อย่างมหาศาล ไม่ว่าจะเป็นรายได้จากยอดขายแรงงาน เช่น พ่อครัว แม่ครัว และพนักงานประจำร้านที่เป็นคนไทย การจัดร้านให้มีบรรยากาศแบบไทย จึงจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์เครื่องตกแต่งร้านจากประเทศไทย และที่สำคัญก็คือเครื่องปรุงอาหารจากประเทศไทย ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักของการปรุงอาหารไทย

โดยรวมทั้งระบบแล้ว อาหารไทยสามารถทำรายได้ให้ประเทศไทยอย่างมหาศาลจึงมีหน่วยงานต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมให้ขยายธุรกิจด้านอาหารไทยโดยเน้นที่การขยายจำนวนร้านอาหารไทยในต่างประเทศ ทั้งนี้คาดหวังว่าจะพยายามขยายจำนวนร้านอาหารไทยในต่างประเทศให้ได้เป็น 8,000 ร้านในปี 2546

และยังจำนวนร้านอาหารไทยขยายตัวเพิ่มเท่าใดก็จะเป็นผลดีกับประเทศไทย เพราะสามารถสร้างรายได้และสร้างเสริมระบบเศรษฐกิจให้เข้มแข็งอีกด้วย แต่การเพิ่มจำนวนร้านอาหารไทยให้ได้ตามวัตถุประสงค์จำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมและดำเนินการในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้ทุนแก่ผู้ที่คิดจะประกอบกิจการร้านอาหารไทย การบริการข่าวสารข้อมูลที่จำเป็นต้องทราบแก่ผู้ประกอบการที่สนใจในการดำเนินธุรกิจร้านอาหารไทยในต่างประเทศ การประชาสัมพันธ์อาหารไทยให้แพร่หลายทั่วโลก แต่ที่สำคัญและควรให้ความสนใจมากที่สุดก็คือ กำลังคนหรือบุคลากร ที่มีความต้องการเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวของจำนวนร้านอาหารไทยที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะพ่อครัว แม่ครัวที่ชำนาญการทำอาหารไทย จึงจำเป็นจะต้องประสานงาน ร่วมมือกับกระทรวงแรงงานและกลุ่มสมาคมเอกชนตลอดจนสถาบันที่สอนทางด้านอาหาร ช่วยกันดำเนินการฝึกกำลังคนที่จะเป็นพ่อครัว แม่ครัว ทางด้านอาหารไทยให้มีความชำนาญในการทำอาหารไทย เพื่อให้มีจำนวนเพิ่มขึ้นตามความต้องการของร้านอาหารไทยที่ขยายตัวมากขึ้น

เมื่อเกิดการคาดหวังการขยายตัวทางธุรกิจ ก็เปรียบเสมือนการพยากรณ์การขยายตัวทางเศรษฐกิจ เมื่อทราบถึงอุปสงค์หรือความต้องการกำลังคนในปัจจุบันที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นในอนาคตแล้ว นำเอามาเปรียบเทียบกับอุปทานกำลังคนในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตว่าเกิดความสมดุลหรือไม่ วิธีในการปรับให้เกิดความสมดุลมีหลายวิธี ได้แก่ การวางแผนการศึกษา การปรับปรุงระบบข่าวสารตลาดแรงงาน การปรับด้านอุปสงค์กำลังคน การปรับด้านประชากร แต่สิ่งที่นิยมทำกันมากในการปรับอุปสงค์กำลังคนและอุปทานกำลังคนก็คือ ส่งเสริมการให้การศึกษาอบรมเสริมจากระบบการศึกษาปกติ การศึกษาอบรมเพิ่มเติมนี้อาจจะกระทำโดยรัฐบาลหรือเอกชนก็ได้ (เสาวณี เกรียร์ และสุณี จัตราคม. 2534 : 166-167)

สถาบันฝึกอบรมด้านการทำอาหารจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการปรับปรุงทานกำลังคนเพื่อเป็นการพัฒนาฝีมือแรงงาน สำหรับผู้ว่างงานและมีใจรักด้านการทำอาหาร จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในสถาบันฝึกอบรมอันเป็นที่ยอมรับในวงการอุตสาหกรรมบริการด้านการโรงแรม ได้แก่ โรงเรียนวิชาการโรงแรมแห่งโรงแรมโอเรียนเต็ล (THE ORIENTAL HOTEL APPRENTICESHIP PROGRAMME) และวิทยาลัยดุสิตธานี (DUSIT THANI COLLEGE) โดยทั้ง 2 สถาบันมีชื่อเสียงในด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นหลักสูตรทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้เข้ารับการฝึกอบรมภาคปฏิบัติกับทางโรงแรม ซึ่งจะเป็นการช่วยเสริมสร้างทักษะ ความรู้ ความสามารถ จากการฝึกอบรมในสถานประกอบการจริง

เหตุผลดังกล่าวจะถูกกำหนดกรอบแนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์การศึกษาที่ว่าด้วยเรื่องของการเข้ารับการศึกษาคือเป็นได้ทั้งการบริโภคและการลงทุน และจากการศึกษาจะทำให้ได้ข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการอันแท้จริง ช่วยให้ผลิตกำลังคนด้านอาหารและเครื่องดื่มได้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตามสภาพความเป็นจริงต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม โดยแบ่งเหตุผลออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 1.1 เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภค
 - 1.2 เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการลงทุน
 - 1.3 เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภคและการลงทุน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ทำงาน กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้า ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม ว่ามีเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อการบริโภคหรือเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อการลงทุน หรือ

เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อการบริโภคและการลงทุน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการประกอบอาหารไทยของสถาบันฝึกอบรมได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาจากประชากรซึ่งเป็นผู้ที่กำลังฝึกอบรมในแผนการครัวไทย โรงเรียนวิชาการโรงแรมแห่งโรงแรมโอเรียนเต็ล (OHAP) ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 12 คน และผู้ที่กำลังฝึกอบรมในหลักสูตรการประกอบอาหารตะวันตก-ไทย วิทยาลัยดุสิตธานี ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 36 คน รวมทั้งสิ้น 48 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 อายุ
 - 1.3 ระดับการศึกษา
 - 1.4 อาชีพ
 - 1.5 ประสบการณ์ทำงาน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ เหตุผลของการเข้ารับการฝึกอบรม แบ่งเป็น
 - 2.1 เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภค
 - 2.2 เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการลงทุน
 - 2.3 เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภคและการลงทุน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย หมายถึง สาเหตุสำคัญในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย ของสถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม อันได้แก่ เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภค เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการลงทุน และเหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภคและการลงทุน

1.1 เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภค ได้แก่ ความรัก และความถนัดในด้านการประกอบอาหาร อรรถประโยชน์หรือความพึงพอใจที่ได้รับจากการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหาร ความต้องการและความพอใจของคนในครอบครัว ความนิยมหรือการยอมรับของสังคมกับหลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม

1.2 เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการลงทุน ได้แก่ การเข้ารับการศึกษเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับตัวเอง ความคาดหวังต่อการมีงานทำและ

รายได้ในอนาคตหลังจากการเข้ารับการฝึกอบรม ความต้องการของตลาดแรงงานในหลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม

1.3 เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภคและการลงทุน ได้แก่ การให้เหตุผลในการเข้ารับการศึกษามีทั้งเหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภคและเหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการลงทุน

2. การเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย หมายถึง การเข้ารับการฝึกอบรมในด้านการประกอบอาหารไทยอย่างเต็มรูปแบบ ของสถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการโรงแรมเพื่อสามารถพัฒนาตนเองไปสู่อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาหารไทย

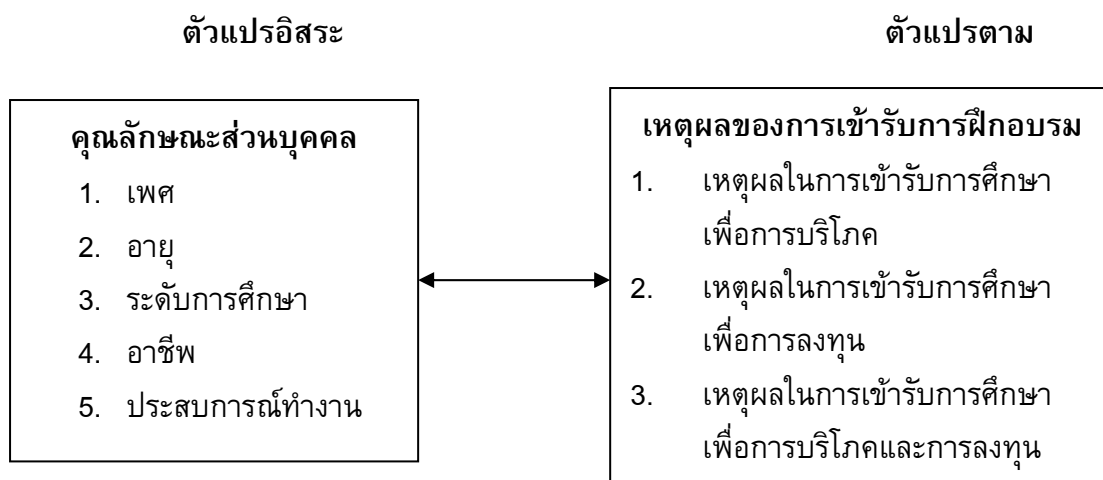
3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย หมายถึง ผู้ที่ลงทะเบียนเรียนในแผนกการครัวไทย โรงเรียนวิชาการโรงแรมแห่งโรงแรมโอเรียนเต็ล (OHAP) ปี พ.ศ. 2546 และผู้ที่ลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรการประกอบอาหารตะวันตก-ไทย วิทยาลัยดุสิตธานี ปี พ.ศ. 2546

4. อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้างเอกชน ประกอบธุรกิจส่วนตัว

5. ประสบการณ์ทำงาน หมายถึง ประสบการณ์ในการประกอบอาหารหรือเกี่ยวข้องกับการประกอบอาหาร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยมีกรอบแนวคิดถึงคุณลักษณะส่วนบุคคล ที่ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์ทำงาน ซึ่งน่าจะมีความสัมพันธ์กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย อันได้แก่ เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภค เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการลงทุน และเหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภคและการลงทุน ซึ่งเขียนพอสรุปได้ดังนี้



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. เพศมีความสัมพันธ์กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย
2. อายุมีความสัมพันธ์กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย
3. ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย
4. อาชีพมีความสัมพันธ์กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย
5. ประสบการณ์ทำงานมีความสัมพันธ์กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้
นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม
2. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีมนุษย์
3. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ
4. ทฤษฎีอุปสงค์ของการศึกษา
5. ทฤษฎีอรรถประโยชน์
6. ความหมายและความสำคัญของการบริการอาหาร
7. ข้อมูลสถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม

ความหมายของการฝึกอบรม

วิลเลียม เอียววิล (2535 : 1) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นเครื่องมือทางการบริหาร
อย่างหนึ่งของนักบริหารในการกระตุ้นบุคคลทั้งที่เป็นผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิด
การพัฒนาตนเอง ในการปฏิบัติงานและการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลง
ต่างๆ ทั้งภายนอก และภายในองค์กร เป็นกระบวนการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติของ
บุคคลโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในปัจจุบันและในอนาคตได้อย่างมี
ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในความหมายนี้ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Training and
Development ซึ่งมุ่งเน้นถึงการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรทั้งในปัจจุบัน และให้
ทันกับความต้องการขององค์กรในอนาคตด้วย การฝึกอบรมจึงเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการ
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพราะต้องอาศัยการวางแผนล่วงหน้าเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานขององค์กร
เป็นรายบุคคลให้เขาเหล่านั้นมีความพร้อมที่จะทำงานในหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร

วิจิตร อาวะกุล (2537 : 30-31) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่าหมายถึง การ
พัฒนาหรือฝึกฝนอบรมบุคคลให้เหมาะหรือเข้ากับงานหรือการทำงาน ซึ่งหากจะเปรียบเทียบการ
ฝึกอบรมก็เหมือนกับการนำไม้ที่ได้จากโรงเลื่อยไม้ โรงขายไม้ ไปใช้ โดยต้องเอาไปตัด ไปแต่ง
ให้เข้ากับงาน เหมาะกับงาน ว่าจะเป็นการปลูกบ้าน หรือทำเป็นลังไม้ ทำเป็นรั้ว ฯลฯ ต้องนำไม้
เหล่านั้นไปตัดแต่งให้เข้ากับงาน ถ้าไม่ตัดไม่แต่งนำไปใช้เลยบางที่ก็พอเหมาะ บางที่ก็ไม่เข้าเป็น

รูปร่าง ไม่ได้ขนาด หรือจะไม่สวยงาม จึงต้องนำบุคคลที่สำเร็จจากการศึกษามาทำการอบรม (การตัดแต่ง) ใสทาสีให้เหมาะกับงานเสียก่อน

ส่วน ชูชัย สมितिไกร (2542 : 5) ได้ให้ความหมายว่าการฝึกอบรม (Training) คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และเจตคติ (Attitude) ของบุคลากร อันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ดังนั้น การฝึกอบรมจึงเป็นโครงสร้างการที่ถูกจัดขึ้นมาเพื่อช่วยให้พนักงานมีคุณสมบัติในการทำงานสูงขึ้น เช่น เป็นหัวหน้างานที่สามารถบริหารงานและบริหารผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดีขึ้น หรือเป็นช่างเทคนิคที่มีความสามารถในการซ่อมแซมเครื่องจักรได้ดีขึ้น

ความสำคัญของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมมีความจำเป็นและสำคัญต่อการพัฒนาบุคคล และองค์การซึ่งสามารถสรุปความสำคัญของการฝึกอบรมที่มีต่อหน่วยงานหรือองค์การได้ ดังนี้ (วิไลเลิศ เอียววิมล. 2535 : 1-2)

1. การฝึกอบรมช่วยทำให้ระบบและวิธีการทำงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้นเป็นการกระตุ้น ความสนใจของผู้ปฏิบัติงานให้มากขึ้น และดีขึ้นกว่าเดิม โดยพยายามแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เคยเป็นมา
2. เป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เนื่องจากตามปกติแล้วการพิจารณาเลื่อนขั้นตำแหน่ง และการโยกย้ายผู้ปฏิบัติงานนั้น ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้วย่อมมีโอกาสได้รับการพิจารณาก่อน
3. การฝึกอบรมช่วยทำให้สายการบังคับบัญชา การบริหาร การควบคุม การติดต่อการประสานงานเป็นไปอย่างคล่องตัวมากขึ้น ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน
4. การฝึกอบรมช่วยแบ่งเบาภาระการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดีแล้ว ย่อมจะรู้และเข้าใจถึงวิธีปฏิบัติงานนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี
5. การฝึกอบรมช่วยส่งเสริมจิตใจและศีลธรรมของผู้ปฏิบัติงานให้ดีขึ้นช่วยลดเรื่องราวร้องทุกข์ของผู้ปฏิบัติงานให้น้อยลง
6. การฝึกอบรมช่วยลดอัตราอุบัติเหตุ อันเกิดจากการปฏิบัติงานให้น้อยลง เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างเครื่องยนต์ เป็นต้น
7. การฝึกอบรมช่วยลดอัตราการขาดงานให้น้อยลง เพราะการขาดงานและการลาออกจากงานมักจะเกิดจากความไม่พอใจ หรือไม่สนใจในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งการฝึกอบรมได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก
8. การฝึกอบรมช่วยลดการทำงานล่วงเวลาให้น้อยลงในส่วนของการงานที่เกิดจากความล่าช้าและความเข้าใจในงาน และช่วยแก้ไขงานที่ยุ่งยากด้วย

9. เป็นการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานให้พร้อมอยู่เสมอที่จะก้าวขึ้นไปรับตำแหน่งใหม่ที่สูงกว่าเดิมหรืองานที่ต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจในเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งผู้ปฏิบัติงานจะรู้สึกลำบากในการปรับตัวเพราะได้รับความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา

จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมมีจุดมุ่งหมาย สรุปได้ 3 ประการ (วิภาพรรณ กนิษฐนาคะ. 2542 : 5)

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ได้แก่ ความรู้ในงานที่ปฏิบัติ กฎ ระเบียบ นโยบายองค์กรและความรู้ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลานั้นๆ

2. เพื่อพัฒนาทักษะ (Skill) เป็นการพัฒนาความชำนาญในการตัดสินใจ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การปฏิบัติงานในหน้าที่ ทำให้เกิดความมั่นใจในการทำงาน งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เพื่อเปลี่ยนแปลงเจตคติ (Attitude) เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อองค์กร หน่วยงาน ผู้บังคับบัญชางานในหน้าที่ สามารถทำงานด้วยความพอใจ มีความสุขกับการทำงานอันส่งผลถึงประสิทธิภาพของงานและความสัมฤทธิ์ผลขององค์กร หรืออาจสรุปว่าจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมคือ KUSA ได้แก่ Knowledge คือ ความรู้ Understand คือ ความเข้าใจ Skill คือ ความชำนาญ และ Attitude คือ ทศนคติ

ประเภทของการฝึกอบรม

นางลักษณ์ สิ้นสืบผล (2532 : 31-33) ได้แบ่งประเภทของการฝึกอบรมไว้ 3 ประเภท คือ

1. การฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน (Pre-Service Training) การฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน มีความหมาย 2 ลักษณะคือ

1.1 การฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน หมายถึง การศึกษาอบรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิชาชีพ เช่น พยาบาลศาสตร์ บัญชี นิติศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น เป็นการเตรียมบุคคลเหล่านี้ให้พร้อมที่จะประกอบวิชาชีพต่อไป

1.2 การฝึกอบรมบุคคลหลังจากที่ได้ผ่านการคัดเลือกแล้ว เพื่อบรรณบุคคลที่ยังไม่ได้ทำงานให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะงานในหน้าที่ที่บุคคลนั้นจะต้องปฏิบัติ

2. การฝึกอบรมปฐมนิเทศ (Orientation) เป็นการฝึกอบรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อต้อนรับ หรือแนะนำผู้ที่เข้าทำงานใหม่ให้ทราบและเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ โดยทั่วไปขององค์กร นโยบาย ระเบียบวินัย กฎข้อบังคับต่างๆ สิทธิหรือประโยชน์ที่พึงได้รับ ซึ่งจะทำให้ผู้เข้าทำงานใหม่เกิดความประทับใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร

3. การฝึกอบรมระหว่างการทำงาน (In-service Training) เป็นการฝึกอบรมบุคลากรของหน่วยงาน เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติงาน ซึ่งการฝึกอบรมจะมีลักษณะต่างๆ กัน ดังนี้ (สุเมธ เตียววิศเรศ. 2527 : 128-129)

3.1 การฝึกอบรมเพื่อปฏิบัติงานเฉพาะอย่าง (Skill Training) เป็นการฝึกอบรมเพื่อให้บุคลากรมีความคุ้นเคยกับเครื่องมือเครื่องใช้ที่ได้มีการสร้างขึ้นใหม่ให้สามารถใช้ประโยชน์จากเครื่องมือนั้นได้มากที่สุด

3.2 การฝึกอบรมโดยทดลองปฏิบัติงานด้วยตนเอง (On-the-job Training) เป็นการฝึกอบรมด้วยการเรียนรู้ หลักเกณฑ์ และวิธีการทำงานก่อน แล้วจึงเริ่มปฏิบัติงานจริงๆ การฝึกอบรมประเภทนี้ ได้แก่ การสาธิตให้ดูจากของจริง แล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทดลองทำจนกว่าจะปฏิบัติงานได้

3.3 การฝึกอบรมบุคลากรระดับหัวหน้างาน (Supervisory Training) เป็นการฝึกอบรมหัวหน้างานให้รู้จักพัฒนาการปฏิบัติงานของตนให้ดีขึ้น อบรมให้รู้ถึงหลักการบริหารงานโดยทั่วๆ ไป เช่น การเป็นผู้นำ การปกครองบังคับบัญชา และมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น

3.4 การฝึกอบรมบุคลากรระดับนักบริหาร (Executive Development) เป็นการฝึกอบรมผู้ดำรงตำแหน่งระดับผู้บังคับบัญชา หรือนักบริหารระดับสูง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการบริหารงาน ส่วนใหญ่แล้ว การจัดการฝึกอบรมลักษณะนี้ จะเป็นไปในรูปการสัมมนามากกว่าที่จะมีฝึกอบรมในห้องเรียน

3.5 การฝึกอบรมนอกงาน (Off-the-job Training) เป็นการฝึกอบรมโดยการแนะนำหรือสอนงานทั่วไป โดยให้ผู้เข้ารับการอบรมละจากงานไปชั่วคราว เพื่อรับการฝึกอบรมอย่างเต็มที่ การฝึกอบรมอาจจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การสัมมนา การประชุมปฏิบัติการ การอบรมหลักสูตรระยะสั้น (นงลักษณ์ สนิสศิลป์. 2532 : 33)

สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม การฝึกอบรมเป็นการเพิ่มทุนในตัวมนุษย์อีกวิธีหนึ่งทุนที่เพิ่มขึ้นมาได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และเจตคติ (Attitude) ซึ่งทุนทั้ง 3 ที่เพิ่มขึ้นมาในตัวมนุษย์นี้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในงานที่ตนปฏิบัติอยู่ หรือสามารถนำไปใช้ประโยชน์กับงานในอนาคตได้ ดังนั้น การที่จะเข้ารับการฝึกอบรมของแต่ละบุคคลจึงต้องมองที่วัตถุประสงค์ของการนำไปใช้เป็นหลัก

2. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทุนมนุษย์

การผลิตในระบบเศรษฐกิจ จะพบว่า ปัจจัยการผลิตทั้งสี่ประการ ได้แก่ ที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติ แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการนั้น มนุษย์เป็นองค์ประกอบของปัจจัยการผลิต 2 ใน 4 ประการข้างต้น คือ ทั้งแรงงานและผู้ประกอบการด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนสำคัญที่สุดในการผลิตของระบบเศรษฐกิจ คือ แรงงาน นั้นมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยตรง เพราะฉะนั้น เมื่อพิจารณาในแง่อุปทานของปัจจัยการผลิตของระบบเศรษฐกิจแล้ว มนุษย์ก็เป็นอุปทานของปัจจัยการผลิตของระบบเศรษฐกิจด้วย เช่นเดียวกับทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตชนิดอื่นๆ จึงอาจเรียกได้ว่า มนุษย์ก็เป็นทรัพยากรชนิดหนึ่ง คือ ทรัพยากรมนุษย์

ในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์และกำลังคนนั้น มีประเด็นสำคัญมากทางเศรษฐศาสตร์รวมอยู่ด้วย คือ การสร้าง “ทุนมนุษย์” ซึ่งก็จัดได้ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาความสามารถในการผลิตทางเศรษฐกิจของทรัพยากรมนุษย์โดยการลงทุน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. 2530 : 77)

การลงทุนในการศึกษาจึงเป็นกระบวนการปรับปรุงคุณภาพทรัพยากรบุคคลให้มี ความรู้ ความชำนาญ สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และข่าวสารใหม่ๆ ได้ดี ทำให้เขาสามารถทำงานได้ดีมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้มีการศึกษาด้อยกว่า ฉะนั้น การลงทุนในการศึกษาจึงเป็นกิจกรรมที่เพิ่มผลผลิตและรายได้ในอนาคต เช่นเดียวกับการลงทุนในเครื่องจักรหรือโรงงาน (Capital Good) ก็เพื่อจะมุ่งหวังผลิตสินค้าและสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้นในอนาคต (Future Income Earnings) เพื่อจะได้เข้าใจแนวความคิดเกี่ยวกับการลงทุนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การลงทุนในตัวมนุษย์หรือการลงทุนในการศึกษา และการฝึกอบรม (Investment in Education and Training) มีความคล้ายคลึงกับการลงทุนในสินทรัพย์ การลงทุนในการศึกษา และฝึกอบรม เป็นการเพิ่มความรู้ (Knowledge) ความชำนาญ (Skills) และประสบการณ์ (Experiences) ซึ่งจะเป็นตัวเพิ่มทุนมนุษย์ (Human Capital) ในตัวมนุษย์ คำว่าการเพิ่มทุนมนุษย์ (Increase in Human Capital) ก็คือการเพิ่มพลังในการหารายได้ (Increase in Earning Power) พลังในการเพิ่มผลผลิต (Productive Power) ในตัวมนุษย์ (บุญคง หันจางสิทธิ์. 2540 : 181-183)

ตามแนวความคิดในปัจจุบันก็ถือว่า รายจ่ายเพื่อการศึกษา นั้นเป็นรายจ่ายลงทุนเพื่อเพิ่มผลผลิตในอนาคต โดยนิยามว่าบทบาทของการศึกษานั้นจะอยู่ในรูปของทักษะที่แฝงอยู่ในตัวของมนุษย์ ที่เรากล่าวว่าเป็น “ทุนมนุษย์” หรืออีกนัยหนึ่งเราถือว่าการบำรุงรักษาและปรับปรุงค่าทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ของมนุษย์นั้น อาจถือได้ว่าเป็นการลงทุนในมนุษย์ แต่ว่าปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ไปในการบำรุงรักษาและปรับปรุงค่าสต็อกของ “ทุนมนุษย์” นั้นๆ ยังคงเป็นรายจ่ายบริโภคอยู่ “ทุนมนุษย์” ในที่นี้จึงเป็นมูลค่าปัจจุบันของการลงทุนในทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ในอดีตของมนุษย์

ทั้งนี้ก็ไม่ได้หมายความว่า รายจ่ายเพื่อการศึกษาทั้งหมดนั้นจะเป็นรายจ่ายเพื่อลงทุนเพียงประการเดียว แต่รายจ่ายเพื่อการศึกษา นั้นเป็นทั้งรายจ่ายบริโภคและรายจ่ายลงทุนไปพร้อมๆ กัน ในแง่ของบุคคลแล้วจึงนับว่าเป็นรายจ่ายบริโภค และขณะเดียวกันในแง่ของสังคมก็ยังจัดเป็นรายจ่ายลงทุนของสังคม ในแง่ที่หวังจะให้ระบบเศรษฐกิจพัฒนาในอนาคต เพราะฉะนั้น การที่จะจัดว่ารายจ่ายทางการศึกษาเป็นรายจ่ายบริโภค หรือรายจ่ายลงทุน จึงขึ้นอยู่กับแง่มุมที่จะพิจารณาด้วยและเป็นสิ่งที่ถูกต้องทั้งสองแง่ (เทียนฉาย กิระนันท์. 2519 : 27-28)

ส่วนสุปรียา ควเรเดชะคุปต์ (2529 : 2-9) ได้มีแนวความคิดเกี่ยวกับการศึกษาว่าเป็น การบริโภคหรือการลงทุน การบริโภค (Consumption) หมายถึง การซื้อสินค้าและบริการเพื่อให้เกิดประโยชน์และความพอใจ คำว่า “บริโภค” ในที่นี้จึงไม่ได้หมายความว่า การซื้อสินค้าหรือ บริการแล้วรับประทานหมดหรือใช้หมดดังความหมายทั่วไป แต่หมายถึง การซื้อสินค้าและ บริการด้วยความพอใจและประโยชน์จากการใช้สินค้าและบริการนั้นๆ การบริโภคในที่นี้จึงเน้น ในเรื่องวัตถุประสงค์ในการซื้อเป็นสำคัญ การลงทุน (Investment) หมายถึง การซื้อสินค้าและ บริการโดยหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนในอนาคต การลงทุนจึงไม่น่าจะมีความสัมพันธ์กับรายได้ ปัจจุบันเท่านั้น แต่อาจจะสัมพันธ์กับรายได้จากทางอื่นๆ ด้วย เช่น เงินออมของตนเองและของ ผู้อื่น ซึ่งอาจจะได้มาในรูปของการกู้ยืม

ตามแนวความคิดของเคนส์ (สุปรียา ควเรเดชะคุปต์. 2529 : 3-4 ; อ้างอิงจาก Mark Blaug. 1970) นักเศรษฐศาสตร์ที่สำคัญท่านหนึ่ง ได้ให้คำจำกัดความต่างออกไป หน่วยที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจสองประการคือ ครัวเรือน และธุรกิจ ครัวเรือนมีพฤติกรรมในการ ตัดสินใจต่างไปจากธุรกิจ ดังนั้นจะพิจารณาว่าสินค้าใดเป็นการบริโภคหรือการลงทุนก็ให้ พิจารณาว่าใครเป็นผู้ตัดสินใจ ถ้าครัวเรือนเป็นผู้ตัดสินใจก็ถือว่าเป็นการบริโภคเพราะครัวเรือน ต้องการความพอใจสูงสุด ถ้าธุรกิจเป็นผู้ตัดสินใจก็ถือว่าเป็นการลงทุนเพราะธุรกิจต้องการกำไร สูงสุด

การศึกษาเป็นการบริโภคหรือการลงทุน ถ้าพิจารณาจากคำจำกัดความของการศึกษา การบริโภค และการลงทุน การศึกษาในความหมายแรกน่าจะเป็นการบริโภคเท่านั้นเพราะ การศึกษาทำให้เกิดความพอใจ ในขณะที่ทำการศึกษาในความหมายที่สองน่าจะเป็นการลงทุน พิจารณาในด้านบุคคล การแสวงหาการศึกษาเป็นไปเพื่อให้มีอาชีพที่จะนำมาซึ่งรายได้ใน อนาคต ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะบอกว่าการศึกษาเป็นการบริโภคหรือการลงทุนอย่างใดอย่าง หนึ่งเพียงอย่างเดียว ตามคำจำกัดความการศึกษาจึงน่าจะเป็นทั้งสองอย่าง ค่าใช้จ่ายใน การศึกษาจึงมีทั้งค่าใช้จ่ายเพื่อบริโภคและเพื่อลงทุนซึ่งยากที่จะแยกออกจากกันโดยชัดเจน

หากส่วนหนึ่งของการศึกษาเป็นการลงทุน การศึกษา ก็คือขบวนการผลิตที่ช่วย เปลี่ยนแปลงให้มนุษย์มีคุณภาพดีขึ้นเปรียบเสมือนเครื่องจักรที่ผลิตสินค้าเพื่อเป็นวัตถุดิบใน ขบวนการผลิตต่อไป การศึกษาผลิตทุนมนุษย์ซึ่งจะเป็นวัตถุดิบที่ก่อให้เกิดสินค้าและบริการอีก ทอดหนึ่ง คำว่าทุนในทางเศรษฐศาสตร์ มีความหมายสองประการคือ ทุนอาจหมายถึงเงินทุนซึ่ง ใช้ในการลงทุนต่างๆ หรืออาจหมายถึงเครื่องจักรที่สามารถก่อให้เกิดสินค้าและบริการต่างๆ ต่อไป คำว่า ทุนมนุษย์ (Human Capital) จึงมีความหมายถึงคนซึ่งได้รับการศึกษาให้มีความรู้ ในการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาจึงเป็นการลงทุนสร้างทุนมนุษย์ขึ้นมา คือทำให้ มนุษย์มีความรู้ที่จะก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นในอนาคต

สรุปทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทุนมนุษย์ การเพิ่มทุนในตัวมนุษย์เป็นการเพิ่มทักษะ ความรู้และประสบการณ์ แต่การเพิ่มทักษะ ความรู้และประสบการณ์นั้น การศึกษาและ

ฝึกอบรมจึงมีความจำเป็นอย่างมากต่อการเพิ่มทุนมนุษย์ เพราะการเพิ่มทุนในตัวมนุษย์ ถูกมองว่าจะเป็น การเพิ่มรายได้ในอนาคต จึงมีแนวคิดกับการศึกษาเป็นการลงทุน และบางครั้ง การศึกษาก็ถูกมองว่าเป็นเพียงการบริโภคเพราะเป็นการสนองความต้องการด้านความรู้เท่านั้น ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะลงทุนทางการศึกษาเพื่ออะไร แต่ไม่ว่าการลงทุนทางการศึกษาจะเป็นอย่างไรก็เป็นการเพิ่มค่าในตัวมนุษย์เหมือนกัน

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ

เมื่อกล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ นักการศึกษาส่วนใหญ่มักจะนึกถึงลำดับขั้น ความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2523 : 230-231 ; อ้างอิงจาก Abraham H. Maslow) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจของคนเราเกิดจากความต้องการซึ่งจะมีการพัฒนาตามลำดับ คนทุกคนจะพยายามหาทางสนองความต้องการตั้งแต่ระดับต่ำสุดซึ่งเป็นความต้องการที่ติดตัวมาแต่เกิด และเมื่อสนองความต้องการแล้วก็จะพัฒนาความต้องการในระดับสูงขึ้นไปเรื่อยๆ ถ้าบุคคลนั้นไม่สามารถสนองความต้องการในขั้นนั้นได้ก็จะไม่สามารถพัฒนาไปสู่ความต้องการในระดับสูงได้ มาสโลว์ได้แบ่งระดับความต้องการออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

1. ความต้องการทางสรีระ (Physiological Needs) คือ ความต้องการที่เกิดจากสภาพร่างกายซึ่งเป็นความต้องการขั้นต้น เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ การขับถ่าย เป็นต้น
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) คือ ความต้องการที่จะรู้สึกว่าจะตนได้รับความปลอดภัยไม่มีอันตราย หรือความต้องการจะได้อยู่ในสภาวะที่มั่นคง ทั้งในสภาพเศรษฐกิจ และอาชีพการงาน
3. ความต้องการความรักความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs) คือ ความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น และต้องการให้กลุ่มยอมรับความเป็นสมาชิกกลุ่ม
4. ความต้องการได้รับการยกย่องในด้านความมีชื่อเสียง (Self-Esteem Needs) คือ ความต้องการที่จะรู้สึกว่าจะตนมีคุณค่าต่อคนอื่น และต้องการให้คนอื่นยกย่องชมเชยตน
5. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จดังที่คาดหวังไว้ (Self-Actualization Needs) คือ ความต้องการขั้นสูงสุดเป็นความต้องการที่จะบรรลุความสำเร็จดังที่ตนได้ตั้งเป้าหมายไว้

แนวคิดความต้องการของมาสโลว์นี้ถือว่า บุคคลจะมีการพัฒนาไปเรื่อยๆ ตามความต้องการอย่างเป็นลำดับขั้น โดยเรียงลำดับจากขั้นที่ต่ำสุดไปจนถึงขั้นที่สูงที่สุด และจะเป็นการส่งผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ด้วย

ส่วนความต้องการของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's Modified Needs Hierarchy Theory) ฮอยและมิเกล (กิฟลี วรรณจิย์. 2538 : 97-98) ได้กล่าวถึงทฤษฎี ERG : Existence-Relatedness-Growth Theory ของแอลเดอร์เฟอร์ ไว้ว่า ความต้องการไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับตามทฤษฎีของมาสโลว์ โดยแอลเดอร์เฟอร์ ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการเพื่อการดำรงชีวิต (Existence Needs) เป็นความต้องการที่จะตอบสนองเพื่อการมีชีวิตอยู่ต่อไป
2. ความต้องการความสัมพันธ์ (Relatedness Needs) เป็นความต้องการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น
3. ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) เป็นความต้องการได้รับการยกย่องและความสำเร็จในชีวิต

ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของแมคคลีแลนด์ (McClelland Achievement Motivation Theory) (กิฟลี วรรณจิย์. 2538 : 98-99) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของแมคคลีแลนด์ ไว้ว่าความต้องการมี 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) เป็นความต้องการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา และเห็นถึงคุณค่าของความสำเร็จจากการได้ทำงานที่ท้าทายความสามารถ
2. ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (Need for Affiliation) เป็นความต้องการมีมิตรสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น อยากให้ผู้อื่นชื่นชอบ และได้รับการยอมรับจากสังคม
3. ความต้องการอำนาจ (Need for Power) เป็นความต้องการมีอำนาจหรืออิทธิพลเหนือผู้อื่น

ส่วนกมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2523 : 230-231) กล่าวว่าความต้องการ (Need) หมายถึงสิ่งที่จำเป็นต้องได้รับเพื่อการดำรงชีวิตของอินทรีย์ ความต้องการนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological or Biological Need) ซึ่งเกิดขึ้นจากภายในร่างกาย ได้แก่ ความต้องการอากาศ อาหาร น้ำ ความต้องการทางเพศ ฯลฯ และความต้องการทางด้านจิตใจ (Psychological Need) ซึ่งเกิดขึ้นจากสังคม ได้แก่ ความรัก ความมีชื่อเสียง ฯลฯ

ไพฑูรย์ โพธิสาร (2527 : 33-34) ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับความต้องการไว้ว่า สภาวะทางชีวจิตวิทยาที่จะนำบุคคลไปสู่ความสุข ความพึงพอใจ โดยบุคคลพยายามที่จะหลีกเลี่ยงสภาวะที่ไม่มีความสุข ไม่มีความพึงพอใจ โดยนัยนิยามนี้สามารถแบ่งประเภทความต้องการได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการทางกายภาพ ความต้องการเจริญเติบโต ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการประสบการณ์ใหม่ ความต้องการความสำเร็จ และความต้องการการยอมรับว่าตนเองมีคุณค่า
2. ความต้องการทางการศึกษา ซึ่งเป็นผลมาจากแรงกระตุ้นของความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ร่วมกับสภาพแวดล้อมที่ทำให้บุคคลต้องการเรียนรู้ในบางสิ่งบางอย่างที่ตนเองขาดแคลนเพื่อให้ตนเองดีขึ้น ความต้องการทางการศึกษาเป็นผลของความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างองค์ประกอบความต้องการทั้งสาม ได้แก่ สมรรถนะ คือ ระดับความสามารถใน

การกระทำกิจกรรมต่างๆ ของบุคคล ความสอดคล้อง คือ ระดับความสามารถที่เหมาะสมกับการกระทำนั้นๆ และการจูงใจ คือ ความเข้าใจของบุคคลที่จะพัฒนาความสามารถของตน เพื่อให้สามารถกระทำกิจกรรมได้สำเร็จ

สรุป ทฤษฎีความต้องการ หมายถึง ความต้องการของมนุษย์ที่เกิดจากการขาดความสมดุลทางด้านร่างกายหรือจิตใจ ซึ่งจะมีอิทธิพลก่อให้เกิดแรงผลักดันทั้งภายนอกและภายในให้มนุษย์พยายามปรับตัวในการตอบสนองแรงผลักดันที่เกิดขึ้นนั้น การปรับตัวเพื่อสนองแรงผลักดันก็คือความต้องการนั่นเอง ความต้องการของมนุษย์สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ความต้องการพื้นฐาน ซึ่งเป็นความต้องการตอบสนองทางด้านร่างกายและความรู้สึกต่างๆ ส่วนความต้องการทางด้านการศึกษาคือความต้องการในการพัฒนาสถานภาพทางสังคมและสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล ความต้องการทางการศึกษานี้ เป็นมูลเหตุสำคัญที่เกิดจากแรงจูงใจที่ต้องการพัฒนาสมองให้เจริญงอกงามทางด้านสติปัญญาและทักษะปฏิบัติต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ทฤษฎีอุปสงค์ของการศึกษา (Demand for Education)

ทฤษฎีอุปสงค์ของการศึกษาเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงความต้องการของผู้เรียน และสาเหตุของความต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพของตัวผู้เรียน โดยมีนักวิชาการหลายท่านที่ให้ความหมายและกล่าวถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนมีความต้องการศึกษาในระดับสูงหรือเลือกฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพตนเอง

ธารรงค์ อุดมไพจิตรกุล (2543 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า อุปสงค์ของการศึกษาหมายถึง ความต้องการของผู้เรียนที่จะพัฒนาคุณภาพของตนเองตามเป้าหมายที่วางไว้ หรือความต้องการของสังคมที่จะพัฒนาคุณภาพของประชาชนตามเป้าหมายที่วางไว้

เมื่ออุปสงค์ของการศึกษาเป็นความต้องการของบุคคลและสังคมที่หวังจะเรียนในสถานศึกษาเพื่อให้มีความรู้ในวิชาการด้านต่างๆ เพื่อประกอบอาชีพ และเพื่อเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่นและสังคมทั่วไป นี่คือนิสัยใจ หรือปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์ของการศึกษา แต่สิ่งจูงใจอีกประการ คือ ความอยากรู้ (Curiosity) เป็นการศึกษาหรือเรียนเพื่อสนองความอยากรู้เพราะฉะนั้นอุปสงค์ของการศึกษาจึงแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. อุปสงค์ของการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การศึกษาจึงเป็นการลงทุน (Investment) เพื่อผลิตประชากรที่เรียกว่าทุนมนุษย์ (Human Capital)
2. อุปสงค์ของการศึกษาเพื่อตอบสนองความอยากรู้ของผู้เรียน การศึกษาจึงเป็นการบริโภค (Consumption) เพื่อสนองความอยาก การศึกษาจึงเหมือนกับสินค้าเพื่อการบริโภค (Consumption Goods)

สาเหตุที่เกิดอุปสงค์ของการศึกษา (ธารรงค์ อุดมไพจิตรกุล. 2543 : 2-3)

1. เพื่อจะได้มีความรู้ และความสามารถไปใช้ในการประกอบอาชีพ เพราะการศึกษาจะทำให้มีงานทำตามที่เราเรียนมา ยิ่งเรียนมากรายได้จะเพิ่มตาม
2. ร่วมกิจกรรมทางสังคม การเป็นนักเรียนนักศึกษาที่มีเวลาและเป็นที่ยอมรับว่ามีความเป็นกลาง จึงทำให้มีโอกาสทำกิจกรรมทางสังคม หรือเข้ากิจกรรมทางสังคม ทั้งภายในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา เป็นการฝึกประสบการณ์ทั้งด้านความเป็นคนเก่งและเป็นคนดี เพื่อสร้างประชาสังคม
3. ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สถานศึกษามีภาระฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมและความสามารถในการแข่งขัน และเพิ่มผลผลิตทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม
4. ความเป็นสากล ทั้งด้านเครือข่ายของความรู้ (Knowledge Networks) และเครือข่ายของอาชีพ (Occupation Networks) การศึกษาตอบสนองความต้องการส่วนนี้ได้ และก่อให้เกิดความร่วมมือและสมานฉันท์อันนำไปสู่สันติ
5. การยอมรับของสังคม ผู้มีการศึกษาได้รับการยกย่องและเกียรติจากสังคม ผู้ปกครองจึงส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกในความรับผิดชอบเข้ารับการศึกษาตามค่านิยมและรายได้ในบางอาชีพ เช่น แพทย์ วิศวกร ทำให้ความต้องการศึกษาในสาขาเหล่านั้นสูงมาก หรือส่งเสริมให้เรียนตามประเพณี หรือกฎหมายการศึกษา เพื่อให้เป็นที่ยอมรับและไม่ผิดกฎหมาย
6. เตรียมกำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
7. สร้างความสามารถเพื่อการแข่งขันของประเทศ
8. เตรียมความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐานทางสังคม (Social Infrastructure)
9. สร้างช่องทางโอกาส (Opportunity) แก่ผู้มีการศึกษา
10. การศึกษาส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มผลผลิตไม่ว่าจะมองแรงงานในฐานะปัจจัยในการผลิต หรือผู้มีทักษะในการผลิต หรือทั้งสองอย่าง ซึ่งพิจารณาได้จากสมการต่อไปนี้

$$\text{การเพิ่มผลผลิต} = \frac{\text{ผลผลิต}}{\text{ปัจจัยการผลิต}}$$

และการเพิ่มผลผลิตอันเป็นผลจากการศึกษาจะปรากฏในกรณีต่อไปนี้

1. ผลผลิตเพิ่ม โดยปัจจัยการผลิตเท่าเดิม
2. ผลผลิตเพิ่ม โดยปัจจัยการผลิตลดลง
3. ผลผลิตเท่าเดิม โดยปัจจัยการผลิตลดลง
4. ผลผลิตเพิ่ม มากกว่า การเพิ่มของปัจจัยการผลิต
5. ผลผลิตลด แต่ปัจจัยการผลิตลดมากกว่า

ดังนั้นสาเหตุที่ก่อให้เกิดอุปสงค์ของการศึกษานั้นเป็นสาเหตุมาจากความต้องการของบุคคล (Individual Demand) และความต้องการของสังคม (Social Demand) ดังได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นปริมาณหรือจำนวนความต้องการที่เข้ารับการศึกษา หรืออุปสงค์ของการศึกษาจะมาก

น้อยแค่ไหนจะถูกกำหนดโดยปัจจัยต่างๆ มีทั้งที่วัดปริมาณได้ และบอกระดับความต้องการได้ (Quantity and Quality)

สำหรับ H. Correa (อัมพร วิจิตรพันธ์ และอัญชลี ค้อคงคา. 2523 : 21 ; อ้างอิงจาก H. Correa) ได้สำรวจศึกษามีความเห็นว่า ความต้องการศึกษาจะเกิดจากสาเหตุ 5 ประการ คือ

1. ไปโรงเรียนเพื่อเรียนวิชาการ (Academic) เพื่อให้ได้ศึกษาถึงสิ่งที่ยังไม่รู้ ถ้าประสงค์เพียงเท่านี้ จะมีคนไปเรียนหนังสือน้อย โดยเห็นว่ามันคุ้มกับความยากในการเรียน ไม่คุ้มกับทุนและเวลาที่ได้ลงไป คนสมัยก่อนจึงไม่นิยมเรียน เพราะการศึกษามุ่งเพื่อวิชาการเท่านั้น

2. ไปโรงเรียนเพื่อเรียนหนังสือจะได้มีวิชาใช้ประกอบอาชีพ (Occupational) เป็นจุดประสงค์เพิ่มขึ้นจากสมัยก่อน โดยคิดว่าวิชาที่ตนศึกษาจะทำให้มีงานทำตามที่ตนเรียนมา จึงทำให้ประชากรอยากเรียนหนังสือมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และใช้เวลานานขึ้น จนจบปริญญาเอก ยิ่งจะทำให้ได้อาชีพดีมีรายได้สูงตามขึ้นไป มีเกียรติเป็นที่นับหน้าถือตา

3. ไปโรงเรียนด้วยเหตุผลส่วนตัว (Personal) โดยเห็นว่าการเรียนหนังสือ จะทำให้ชีวิตมีสุขขึ้น บางคนได้ใช้เวลาอ่านหนังสือทำให้พอใจกว่าอยู่เฉยๆ ในเมื่อตนมีเงินเพียงพอ เหตุผลส่วนตัวมีเป็นร้อยแปดอย่าง เช่น เพื่อนชักชวน บิดาอยากให้เราเรียน อยากจะแก้เครื่องยนต์เป็น ฯลฯ ขึ้นอยู่กับเป็นคนๆ ไป

4. ไปโรงเรียนเพื่อได้ร่วมกิจกรรมทางสังคม (Social Service) โดยหวังว่าจะมีคุณสมบัติเป็นหัวหน้าในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้แก่สังคมได้ เมื่อเราต้องอยู่ในสังคมอยากทำงานให้เป็นประโยชน์แก่สังคม กิจกรรมทางสังคมในสถาบันการศึกษามีหลายอย่าง เช่น ดนตรี กีฬา ว่ายน้ำ อาสาพัฒนาชนบท สอนหนังสือแก่เด็กยากจน ฯลฯ กิจกรรมต่างๆ จะทำให้เพลิดเพลินได้รับความสุขทางใจอย่างหนึ่ง จึงเป็นสิ่งดึงดูดใจให้คนอยากเข้าโรงเรียน

5. ไปโรงเรียนเพราะเห็นว่าเป็นประเพณีที่ต้องไป (Traditional) เมื่อเป็นประเพณีมานานแล้ว เด็กทุกคนต้องไปโรงเรียน เด็กคนนั้นก็เลยอยากไปตาม เป็นต้น

ยังมีสาเหตุอื่นอีก ที่จูงใจให้มีผู้ต้องการรับการศึกษาชั้นสูงขึ้น เช่น

1. รายได้และอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง
2. ค่าจ้างหรือเงินเดือนที่จะได้เมื่อเรียนจบ
3. การยอมรับนับถือของสังคม

นวลทิพย์ ควกุล (2527 : 36-38) ได้ใช้ข้อสมมุติที่สำคัญประการหนึ่งในทางเศรษฐศาสตร์ คือ มนุษย์ทุกคนเป็นผู้มีเหตุผล (Rational Person) การกระทำทุกอย่างจึงเป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเองสูงที่สุด การศึกษาก็เช่นกัน บุคคล หรือเอกชนแต่ละคนจะทำการศึกษาไปจนถึงจุดที่อัตราผลตอบแทนทางการศึกษาเท่ากับอัตราดอกเบี้ย คือ ถ้าอัตรา

ดอกเบี้ยยสูง ความต้องการการศึกษาจะต่ำ แต่ถ้าอัตราดอกเบี้ยต่ำจะเป็นการจูงใจให้เกิดความต้องการการศึกษา ในปริมาณที่มากขึ้น

การพิจารณาหลักเกณฑ์การลงทุนทางการศึกษาซึ่งถ้าพิจารณาแต่เฉพาะทางด้านเศรษฐศาสตร์แล้ว บุคคลแต่ละคนหรือสังคมจะตัดสินใจลงทุนทำการศึกษาต่อเมื่อผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการลงทุนคุ้มกับต้นทุนที่ต้องเสียไป การลงทุนจะเกิดขึ้นเมื่ออัตราผลตอบแทนจากการศึกษาสูงกว่าหรืออย่างน้อยต้องเท่ากับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ในสภาพความเป็นจริง การพิจารณาการลงทุนทางการศึกษาจะพิจารณาแต่เฉพาะปัจจัยด้านเศรษฐศาสตร์อย่างเดียวไม่ได้ จำเป็นต้องนำปัจจัยด้านสังคม และด้านการเมือง โดยเฉพาะการลงทุนจัดการศึกษาให้ของรัฐมาพิจารณาร่วมด้วย แม้ว่าอัตราผลตอบแทนจากการศึกษาที่บุคคลได้รับจะต่ำกว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางอื่นอยู่บ้างก็ตาม แต่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นๆ ก็ช่วยให้บุคคลผู้นั้นมีหน้ามีตาในสังคมหรือเป็นพลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเหล่านี้ เป็นต้น

ส่วนสุปรียา ควเรเดชะคุปต์ (2529 : 78-82) ได้กล่าวถึง ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่มีผลต่อการศึกษามากที่สุด คือ รายได้ของครอบครัว ค่าเสียโอกาสของครัวเรือน อาชีพของบิดามารดา ขนาดของครัวเรือน การย้ายถิ่น

รายได้ของบิดามารดา

การศึกษานั้นมีต้นทุนโดยตรง ค่าเสียโอกาสและต้นทุนทางอ้อม ผลการวิจัยหลายๆ เรื่องในหลายๆ ประเทศได้พบว่าระดับการศึกษาและอาชีพของบุคคลถูกกำหนดโดยสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ความต้องการการศึกษาต่อลดลงไปตามลำดับตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดีไม่ว่าเขาจะมีสติปัญญาในระดับใดสูงหรือต่ำเพียงไร ส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะศึกษาต่อ ในขณะที่เด็กที่มาจากครอบครัวยากจนมีความต้องการศึกษาต่อน้อยมาก

นอกจากนี้ระบบการศึกษาในปัจจุบันซึ่งเป็นระบบที่มีการสอบคัดเลือก ผู้มาจากครอบครัวยากจนจะประสบปัญหาหนักที่สุด จอห์น ซิมป์สัน (สุปรียา ควเรเดชะคุปต์. 2529 : 79 ; อ้างอิงจาก J. Simpson) ได้เขียนไว้ชัดเจนในรายงานเสนอต่อธนาคารโลกว่าการศึกษาเป็นวิธีหนึ่งความจนที่คนจำนวนน้อยมากจะสามารถทำได้สำเร็จเพราะคนจนคือพวกแรกที่เรียนช้าขึ้นเพราะเขาจำเป็นต้องทำงานไปด้วยจึงไม่มีเวลาทบทวน เป็นพวกแรกที่ต้องออกกลางคันเพราะภาวะทุพโภชนาการตั้งแต่เด็ก ขาดการบำรุงสมองและร่างกายที่ถูกต้อง และในระบบการแข่งขันผู้มีฐานะดีกว่าย่อมมีโอกาสดีกว่า ในประเทศกำลังพัฒนาที่ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำกว่ารายได้ประชาชาติต่อหัว สำหรับชาวนาธรรมดๆ การส่งลูกเรียนชั้นสูงกว่าประถมปีที่ 6 ดูเหมือนจะเป็นความฝันที่เดียวเพราะรายได้ของบิดามารดามีจำกัด และรายจ่ายอื่นๆ มีความสำคัญมากกว่า เช่น การลงทุนในการผลิต เป็นต้น

ค่าเสียโอกาส

ก็เป็นต้นทุนโดยตรงของการศึกษาด้วย และมีบทบาทสำคัญในการศึกษาของคนในครอบครัว การลงทุนทางการศึกษาของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับภาวะวิเคราะห์ผลได้และต้นทุนในการลงทุน หากครอบครัวได้รายได้จากบุตรที่ไม่ได้มีศึกษาในขณะนี้ และรายได้ส่วนเพิ่มนั้นให้ความพอใจในระดับสูง (Marginal Income Gives Higher Marginal Utility) ครอบครัว ก็คงจะส่งลูกไปทำงานมากกว่าจะให้เรียนหนังสือต่อ เพราะในเวลาปัจจุบันต้องการรายได้มากกว่าจะสามารถรอคอยรายได้ในอนาคตหลังจากจบการศึกษา นอกจากนี้แรงงานในครัวเรือนยังคงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมเกษตรกรรม โดยเฉพาะในเขตยากจน ถ้าครัวเรือนส่งลูกไปเรียนและต้องจ้างคนอื่นมาทำงานแทน ค่าใช้จ่ายในการจ้างอาจจะสูงมากหมายถึงค่าเสียโอกาสสูงไปด้วย ปัจจัยทั้งสองประการคือรายได้ของบิดามารดาและค่าเสียโอกาสนี้คือต้นทุนในการคำนวณต้นทุนและผลได้ส่วนบุคคลนั่นเอง

อาชีพของบิดามารดา

อาชีพของบิดามารดาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการศึกษานี้ จากการศึกษาพบว่ากลุ่มเกษตรกรส่งลูกให้รับการศึกษาน้อยที่สุดในทุกระดับการศึกษา นอกจากนี้แล้ว การศึกษายังพบว่าครัวเรือนที่มารดามีการศึกษาสูงบุตรจะมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงไปด้วย ทั้งนี้อาชีพของบิดามารดาอาจจะมีผลต่อความคาดหวังถึงผลได้คือรายได้ในอนาคตที่จะได้รับจากการศึกษาเพิ่มขึ้นได้ เมื่อความคาดหวังผลได้สูงโอกาสจะลงทุนในการศึกษาจึงสูงด้วย

ขนาดของครอบครัว

ขนาดของครอบครัวมีผลต่อภาวะเศรษฐกิจของครัวเรือนคือ ต้นทุนในการให้บุตรทุกคนเรียนหนังสือจะต่ำกว่าในครอบครัวขนาดเล็ก ดังนั้นในครอบครัวขนาดใหญ่ที่ทรัพยากรจำเป็นต้องจัดสรรให้คนทุกคน

การย้ายถิ่น

ปัญหาสืบเนื่องจากความยากจนอีกประการหนึ่งคือการย้ายถิ่นเพื่อหารายได้ ซึ่งมีผลทำให้บุตรอาจจะตกสำรวจทำให้ไม่มีโอกาสเข้าโรงเรียน หรือการย้ายถิ่นบ่อยๆ ทำให้ต้นทุนในการศึกษาสูงกว่าธรรมดา ทำให้การลงทุนในการศึกษาส่วนบุคคลไม่ค่อยดึงดูดใจเท่าที่ควร

ผลกระทบจากปัจจัยเศรษฐกิจเหล่านี้ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการรับการศึกษา ซึ่งมีผลต่อช่องว่างของความไม่อยู่ระหว่างบุคคลต่างๆ ในประเทศ การศึกษานั้นจะพิจารณาในด้านการลงทุนอย่างเดียวไม่เพียงพอ ควรจะได้พิจารณาสืบต่อไปถึงการกระจายรายได้และความเท่าเทียมกันของโอกาสการได้รับการศึกษาด้วย การพัฒนาประเทศที่แท้จริงคือการที่ทุกคนในประเทศมีความเป็นอยู่ที่ดี มีโอกาส มีสวัสดิการ และมีทางเลือก

บุญพุ่ม เสนารักษ์ (2531 : 158-160) ได้อธิบายอุปสงค์ของการรับบริการทางการศึกษาของบุคคลหนึ่งจะมีลักษณะต่างจากสินค้าทั่วไปดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเป็นสินค้าพิเศษที่ไม่ได้สร้างเฉพาะความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภคหากยังเป็นการลงทุนเพื่อผลตอบแทนไม่ทางใดก็ทางหนึ่งอีกด้วยในอนาคตแม้ผู้เรียนจะไม่เปิดเผยว่าเขาต้องการเข้ารับการศึกษานำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือเพื่อผลตอบแทนดังกล่าวก็ตาม เพราะการศึกษาย่อมเพิ่มโอกาสให้เขามีเพื่อนฝูงและรู้จักคุ้นเคยกับบุคคลวงกว้างมากขึ้น ซึ่งมีประโยชน์ในการประกอบอาชีพหรือดำเนินธุรกิจเป็นที่ยอมรับของบุคคลในสังคม ดังนั้นอุปสงค์ทางการศึกษาจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อการลงทุนแฝงอยู่ด้วย

2. การศึกษาแม้จะเป็นสินค้าบริโภค (Consumer Good) ชนิดหนึ่งแต่สินค้านี้ต่างจากสินค้าชนิดอื่นๆ คือจะไม่หมดสิ้นไปเมื่อได้รับการบริโภคตรงกันข้ามยิ่งมีการบริโภคก็ยิ่งทำให้สินค้าทางการศึกษามีมากขึ้นเว้นแต่ผู้บริโภคจะวิปริตหรือผิดวิสัยจากบุคคลธรรมดาสามัญเท่านั้น

3. การศึกษาเป็นสินค้าพิเศษที่ไม่อาจจะนับมาเป็นปริมาณได้แน่นอนเหมือนสินค้าอื่น ทั้งนี้เนื่องจากสินค้าทางการศึกษาประกอบด้วยส่วนต่างๆ จำนวนมาก เช่น โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย ย่อมประกอบด้วย ครู นักเรียน อาจารย์ ภารโรง อุปกรณ์การเรียนการสอน ฯลฯ แต่อาจจะนับในรูปของ ผู้ลงทะเบียนเรียน จำนวนที่นั่งนักเรียน จำนวนโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย โดยอนุโลมได้

4. ในการบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ ไปผู้บริโภคจะเป็นผู้ตัดสินใจและวินิจฉัยปัญหาต่างๆ เองทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นการเลือกประเภทสินค้าที่บริโภค จำนวนและแหล่งที่จะซื้อก็ตาม แต่สำหรับสินค้าทางการศึกษา ผู้บริโภคส่วนใหญ่ คือ นักเรียนไม่ค่อยมีอิสระในการตัดสินใจและวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวมากนักโดยเฉพาะสาขาวิชาและสถาบันการศึกษาที่จะเรียน บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องมักจะทำหน้าที่แทนเป็นส่วนใหญ่ความจริงข้อมูลนี้ปรากฏชัดเจนเมื่อผู้เรียนอยู่ในระดับต้นๆ โดยเฉพาะระดับอนุบาล ประถมและมัธยมศึกษา

5. ตามปกติอุปสงค์สำหรับสินค้าและบริการต่างๆ ไปของบุคคลมักจะเกิดขึ้นจากแรงผลักดันภายในของเขาเองและเมื่อได้รับสินค้ามาบริโภคแล้ว อุปสงค์นั้นจะหมดสิ้นไป

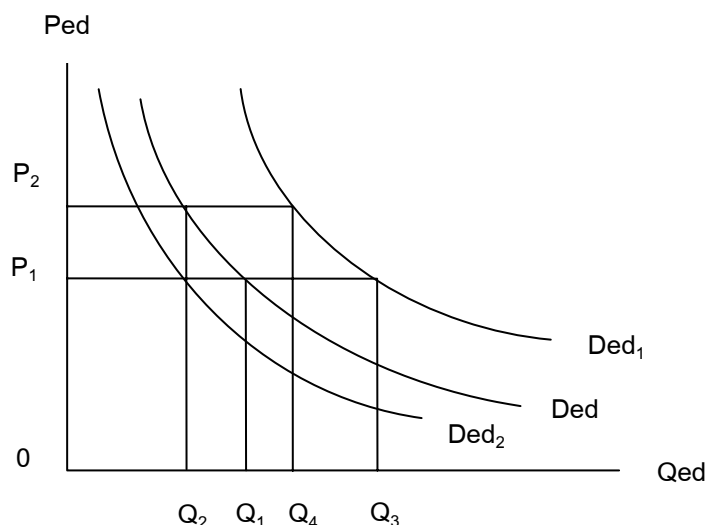
ปัจจัยกำหนดอุปสงค์สำหรับการศึกษา บุญพุ่ม เสนารักษ์ (2531 : 163-169) กล่าวว่า ปริมาณการศึกษาแต่ละสาขาที่ประชาชนต้องการเข้ารับการบริการในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่งๆ จะมากหรือน้อยย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เช่น ระดับรายได้ อัตราค่าเล่าเรียน ราคาสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวนประชากร รสนิยมหรือทัศนคติของประชากร กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเฉพาะกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ กฎหมาย กำหนดการศึกษาภาคบังคับ นโยบายการศึกษาของรัฐ ฯลฯ เราอาจเขียนให้อยู่ในรูปฟังก์ชัน (Demand Function) ได้ดังนี้

$$\text{Ded} = f(M, \text{Ped}, \text{Pr}, N, U, \text{Ar}, O)$$

เมื่อ	Ded	แทนอุปสงค์หรือปริมาณการศึกษาสาขาใดสาขาหนึ่งที่บุคคลต้องการซื้อหรือเข้ารับบริการในระยะเวลาและสถานที่หนึ่งๆ
	M	แทนระดับรายได้ของบิดา-มารดา ผู้ปกครอง หรือของผู้เรียนเอง
	Ped	แทนอัตราค่าเล่าเรียน (Educational price or school fee)
	Pr	แทนราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง (Prices of relate goods)
	N	แทนจำนวนประชากร
	U	แทนรสนิยมหรือทัศนคติ (Taste of attitude) ของประชากร
	Ar	แทนกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (Relate activities) กับการศึกษา เช่น การขยายตัวของอุตสาหกรรมเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งต้องการแรงงานฝีมือ หรือนักวิศวกรรมระดับสูง ฯลฯ
	O	แทนปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น นโยบายศึกษาของรัฐ กฎหมาย กำหนดการศึกษาภาคบังคับ ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ฯลฯ

จากฟังก์ชันจะเห็นว่า ถ้าปัจจัยต่างๆ ที่อยู่ในวงเล็บทางขวามือเปลี่ยนแปลงไป โดยจะเปลี่ยนทีละตัวหรือพร้อมกันก็ตาม ผลก็จะทำให้อุปสงค์ (คือ Ded) เปลี่ยนแปลงไปด้วย เราสามารถพิจารณาอย่างละเอียดได้ดังนี้

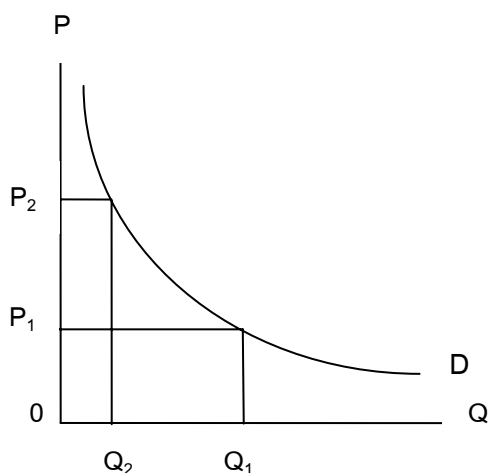
1. ระดับรายได้ ตามปกติถ้าไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ หรือสมมติว่าปัจจัยเหล่านั้นเปลี่ยนแปลงช้ามากจนถือว่าคงที่ ปริมาณการศึกษาแต่ละสาขาที่ประชาชนต้องการซื้อหรือเข้ารับบริการในระยะเวลาและสถานที่หนึ่งๆ ย่อมขึ้นอยู่กับรายได้ของเขาโดยตรง ถ้าประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น จะเนื่องมาจากผลของการลดภาษีเงินได้ หรือการเพิ่มอัตราเงินเดือนก็ตาม เขาก็จะสามารถส่งบุตรหลาน รวมทั้งตัวเขาเองเข้ารับการศึกษาได้มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงนี้จะแทนได้ด้วยการเลื่อนตำแหน่งของเส้นอุปสงค์สำหรับการศึกษาขึ้นไปทางขวามือของเส้นเดิม (ดูรูปภาพ 2) แสดงว่า ณ ทุกๆ ระดับอัตราค่าเล่าเรียน ปริมาณการศึกษาสาขาหนึ่งๆ จะมีประชาชนเข้ารับบริการมากขึ้น เช่นก่อนมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านรายได้สมมุติว่าระดับอุปสงค์สำหรับการศึกษาสาขาหนึ่งของประชาชนแทนด้วยเส้น Ded ที่ระดับอัตราค่าเล่าเรียน OP_1 ปริมาณการศึกษาที่ประชาชนต้องการเข้ารับบริการเท่ากับ OQ_1 ภายหลังมีการเปลี่ยนแปลงในทางสูงขึ้นของรายได้ ตำแหน่งของเส้นอุปสงค์ Ded จะเลื่อนสูงขึ้นเป็น Ded_1 จะเห็นว่าที่อัตราค่าเล่าเรียน OP_1 แต่เดิมปริมาณการศึกษาที่ประชาชนต้องการเข้ารับบริการเท่ากับ OQ_1 บัดนี้เพิ่มขึ้นเป็น OQ_3 ทำนองเดียวที่อัตราค่าเล่าเรียน OP_2 แต่เดิมปริมาณ อุปสงค์เท่ากับ OQ_2 บัดนี้เพิ่มขึ้นเป็น OQ_4



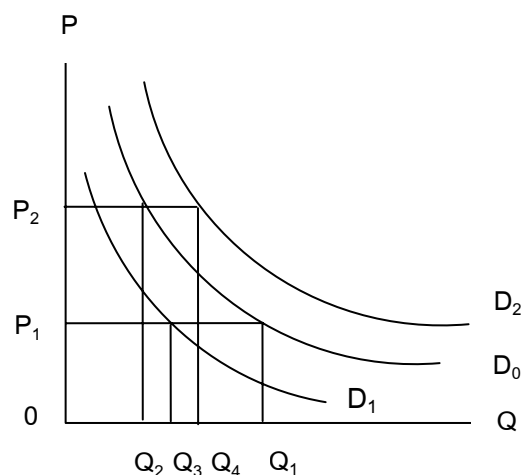
ภาพประกอบ 2 แสดงการเลื่อนตำแหน่งของเส้นอุปสงค์สำหรับการศึกษอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านรายได้ของประชาชน

ในทางตรงกันข้าม ถ้าระดับรายได้ของประชาชนลดลง เส้นอุปสงค์สำหรับการศึกษาก็จะเลื่อนลงไปทางซ้ายของเส้นเดิม (Ded_2) เราก็สามารถอธิบายได้ในลักษณะเดียวกัน

2. อัตราค่าเล่าเรียน เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่งต่อการกำหนดอุปสงค์สำหรับการศึกษาของประชาชน เช่นเดียวกับรายได้ ในช่วงและสถานที่หนึ่งๆ ถ้าอัตราค่าเล่าเรียนสูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาสาขาใดก็ตาม ขณะที่ปัจจัยอย่างอื่นคงที่หรือเปลี่ยนแปลงช้ามาก อุปสงค์สำหรับการศึกษานั้นก็จะลดลง ตรงกันข้ามถ้าอัตราค่าเล่าเรียนถูกลง อุปสงค์ก็จะมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงนี้จะแสดงได้จากการเลื่อนขึ้นหรือลงของจุดบนเส้นอุปสงค์เส้นเดิม ดังแสดงในรูปภาพ 3 (ก) โดยตำแหน่งของมันไม่เปลี่ยนแปลง แต่ถ้ามีการคาดคะเน (Expectation) ว่าในอนาคตอัตราค่าเล่าเรียนจะสูงขึ้น ผลก็อาจจะทำให้ประชาชนผู้บริโภครีบส่งบุตรหลานของตน รวมทั้งตัวเอง เข้ารับการศึกษามากขึ้นด้วย เพราะถ้าอัตราค่าเล่าเรียนสูงขึ้นจริงๆ เมื่อถึงเวลาที่คาดเอาไว้ เขาก็อาจไม่สามารถส่งบุตรหลานรวมทั้งตัวเองเข้ารับการศึกษได้ ทั้งนี้เนื่องจากมีรายได้จำกัด ตรงกันข้ามถ้ามีการคาดคะเนว่าในอนาคตอัตราค่าเล่าเรียนจะถูกลง ผลก็จะทำให้อุปสงค์สำหรับการศึกษาของประชาชนลดลงตาม (ดูรูปภาพ 3 (ข)) ความจริงข้อนี้จะปรากฏชัดเจนเมื่อเป็นอุปสงค์สำหรับสินค้าทั่วๆ ไป



(ก)



(ข)

ภาพประกอบ 3 แสดงการเลื่อนตำแหน่งของเส้นอุปสงค์สำหรับการศึกษานี้เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราค่าเล่าเรียน

3. ราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง อาจจะแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ สินค้าประกอบกัน (Complementary Goods) และสินค้าทดแทนกัน (Substitute Goods) ในที่นี้ขอกล่าวเฉพาะสินค้าประกอบกัน ในช่วงเวลาหนึ่งๆ การเปลี่ยนแปลงในราคาสินค้าที่เกี่ยวข้องก็มีผลทำให้ระดับอุปสงค์สำหรับการศึกษาก็เปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน ในกรณีสินค้าประกอบกัน ตัวอย่างเช่น ค่าหนังสือ-อุปกรณ์การเรียนการสอนกับอัตราค่าเล่าเรียน ถ้าหนังสือเรียน-อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ มีราคาแพงขึ้น ขณะที่ปัจจัยอย่างอื่นซึ่งเกี่ยวข้องคงที่ อัตราค่าเล่าเรียนก็มักจะสูงขึ้นตาม ผลที่ระดับอุปสงค์สำหรับการศึกษาก็จะลดลง ตรงกันข้าม ถ้าหนังสือเรียน-อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ มีราคาถูกลง อัตราค่าเล่าเรียนก็มักจะลดลงตาม และระดับอุปสงค์สำหรับการศึกษาก็จะสูงขึ้น ซึ่งจะแสดงได้จากการเลื่อนตำแหน่งของเส้นอุปสงค์ไปทางขวาของเส้นเดิม

4. จำนวนประชากร การเปลี่ยนแปลงในจำนวนประชากรก็เป็นตัวกำหนดระดับอุปสงค์สำหรับการศึกษา ในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่งๆ ถ้าประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้จะสืบเนื่องมาจากการอพยพโยกย้ายของประชากร จากแหล่งอื่น หรือจากสาเหตุใดก็ตาม ผลก็จะทำให้อุปสงค์สำหรับการศึกษาสูงขึ้น ซึ่งจะแสดงได้จากการเลื่อนตำแหน่งของเส้นอุปสงค์จากระดับเดิมขึ้นไปทางขวา ตรงกันข้ามถ้าจำนวนประชากรลดลง อุปสงค์สำหรับการศึกษาก็จะลดลงตาม ตำแหน่งของเส้นอุปสงค์จะเลื่อนลงไปทางซ้าย

5. รสนิยมหรือทัศนคติของประชาชน การเปลี่ยนแปลงในรสนิยมหรือทัศนคติของประชาชนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์สำหรับการศึกษา ตามปกติรสนิยมหรือทัศนคติ

ประชาชนจะเปลี่ยนแปลงไปก็ต่อเมื่อวัยเปลี่ยน ฤดูกาลเปลี่ยน สถานภาพเปลี่ยน และเมื่อได้พบเห็นหรือทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น ถ้าประชาชนหันมาสนใจวิทยาศาสตร์มากขึ้น เพราะเห็นว่าความรู้ที่ได้รับมีประโยชน์สามารถนำไปประยุกต์ในการผลิตสินค้า-บริการต่าง ๆ ตามความต้องการของตลาดได้ อุปสงค์สำหรับการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ก็จะเพิ่มขึ้น ตรงกันข้ามถ้าความสนใจในวิชาวิทยาศาสตร์ของประชาชนเสื่อมลง จะด้วยสาเหตุใดก็ตาม ผลก็จะทำให้ระดับอุปสงค์สำหรับวิชาดังกล่าวลดลงด้วย

6. กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างหรือกิจกรรมบางประเภทโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การขยายตัวของอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ อุตสาหกรรมโรงแรม และการท่องเที่ยว ฯลฯ ก็มีผลทำให้อุปสงค์สำหรับการศึกษาของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปได้เช่นกัน ตัวอย่าง สมมติว่าเดิมประชาชนนิยมเรียนสาขานิติศาสตร์ ต่อมาอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ และไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ขยายตัวอย่างรวดเร็ว การเพิ่มขึ้นในอุปสงค์สำหรับแรงงานฝีมือและวิศวกรระดับสูงของอุตสาหกรรมเหล่านี้ย่อมทำให้อัตราค่าจ้างเงินเดือนของแรงงานกลุ่มดังกล่าวสูงขึ้นตาม ซึ่งจะกลายเป็นปัจจัยดึงดูดให้ประชาชนหันมาศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์และไฟฟ้า-อิเล็กทรอนิกส์ มากขึ้นด้วย โดยนัยเดียวกันถ้าอุตสาหกรรมการเคหะขยายตัว อุปสงค์สำหรับการศึกษาด้านการก่อสร้างก็จะเพิ่มขึ้นตาม ถ้าอุตสาหกรรมรถยนต์-เครื่องจักรกลขยายตัว อุปสงค์สำหรับการศึกษาด้านเครื่องจักรกลก็จะเพิ่มขึ้นตามและถ้าอุตสาหกรรมโรงแรมและการท่องเที่ยวขยายตัว อุปสงค์สำหรับการศึกษาด้านการโรงแรมและมัคคุเทศก์ก็จะเพิ่มขึ้นตาม เป็นต้น

7. ปัจจัยอื่น ๆ ปัจจัยอย่างอื่นนอกเหนือจากทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว เช่น ยุทธศาสตร์ชาติและรายได้หรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต การเปลี่ยนแปลงในนโยบายการศึกษาของรัฐ การออกกฎหมายกำหนดการศึกษาภาคบังคับ ความเชื่อของสังคมชนบทธรรมเนียมประเพณี การจัดสร้างหรือจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการขนส่งและคมนาคม การจัดสวัสดิการและการรักษาความสงบปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การรักษาไว้ซึ่งความเป็นธรรม สุขภาพพลานามัยของประชาชน ระยะเวลาและความยากง่ายในการเรียน ฯลฯ ก็มีผลทำให้อุปสงค์สำหรับการศึกษาของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปได้เช่นกัน ตัวอย่าง ถ้ารัฐบาลสร้างถนนหนทางระหว่างหมู่บ้านในชนบท กับตัวเมืองให้ประชาชนไปมาค้าขายระหว่างกันได้อย่างสะดวกและทั่วถึง ผลก็จะทำให้เกษตรกรส่งบุตรหลานของเขาเข้าศึกษาเล่าเรียนมากขึ้น และถ้ารัฐบาลมีนโยบายขยายระดับการศึกษาภาคบังคับจาก ป.6 เป็น ม.3 ผลก็จะทำให้อุปสงค์สำหรับการศึกษาเพิ่มขึ้นตาม เป็นต้น

สรุปทฤษฎีอุปสงค์การศึกษา หมายถึง ความต้องการของผู้เรียนที่ต้องการพัฒนาตัวเอง หรือความต้องการพัฒนาคุณภาพประชาชนของสังคม โดยมีสาเหตุหลายๆ ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยทางด้านรายได้ ด้านอาชีพ ความคาดหวังของสังคม ค่าเล่าเรียน สินค้าที่เกี่ยวข้อง การ

สร้างโอกาสให้กับตนเอง ค่านิยม ความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งปัจจัยทุกๆ ประการสามารถนำมาพิจารณาในการกำหนดอุปสงค์การศึกษา

5. ทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Marginal Utility Theory)

ทฤษฎีอรรถประโยชน์ เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงพฤติกรรมผู้บริโภคโดยมีข้อสมมติพื้นฐานว่าการบริโภคสินค้าหรือบริการย่อมเกิดความพึงพอใจหรือที่เรียกว่าอรรถประโยชน์ โดยความพอใจสามารถวัดออกเป็นหน่วยได้ ดังนั้นจึงมีนักเศรษฐศาสตร์ได้ทำการศึกษาและได้ให้ความหมายเกี่ยวกับทฤษฎีอรรถประโยชน์ไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้

ประพันธ์ เสวตนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย (2535 : 53-54) ให้ความหมายของอรรถประโยชน์ว่า สินค้าชนิดใดมีอรรถประโยชน์ สินค้าชนิดนั้นย่อมสามารถให้ความพอใจแก่ผู้บริโภคได้ ในความหมายนี้แสดงว่า สินค้าที่ไม่มีประโยชน์ในเชิงรูปธรรม แต่สามารถให้ความพอใจแก่คนได้ นับได้ว่าเป็นสินค้าที่มีอรรถประโยชน์แก่คนผู้นั้น

ส่วนอรรถประโยชน์หน่วยสุดท้าย (Marginal Utility) คือ อรรถประโยชน์ที่ผู้บริโภคได้รับเพิ่มขึ้นจากการบริโภคสินค้าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2539 : 63-65) ได้อธิบายความหมายของอรรถประโยชน์ (Utility) หมายถึง ความพอใจที่ผู้บริโภคได้รับจากการอุปโภคบริโภคสินค้าและบริการ และความพอใจสามารถวัดออกมาเป็นตัวเลขได้ เศรษฐทรัพย์ (Economic Goods) ทุกอย่างย่อมมีอรรถประโยชน์ด้วยกันทั้งนั้น แต่จะมีมากน้อยย่อมขึ้นอยู่กับระดับความต้องการของผู้บริโภคในสินค้านั้น

อรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม (Marginal Utility) หมายถึงความพอใจที่ผู้บริโภคได้รับเพิ่มขึ้นจากการบริโภคสินค้าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย และกฎการลดน้อยถอยลงของอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มระบุว่า เมื่อผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าหรือบริการเพิ่มขึ้นๆ ทีละหน่วย อรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มของสิ่งนั้นจะลดลงตามลำดับ

อรรถประโยชน์รวม (Total Utility) หมายถึง ผลรวมของอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม ที่ได้รับจากการบริโภคสินค้า นับตั้งแต่หน่วยแรกจนถึงหน่วยที่กำลังพิจารณาอยู่

นราทิพย์ ชูติวงศ์ (2544 : 88-90) มีแนวคิดเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ดังนี้ อรรถประโยชน์ (Utility) หมายถึง ความพอใจที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภคจากการได้มา ได้ใช้ ได้บริโภค หรือได้ผลประโยชน์จากสินค้าและบริการ ดังนั้น อรรถประโยชน์จึงเป็นสิ่งที่มิอยู่ในตัวสินค้าและบริการ ในรูปของความสามารถในการบำบัดความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งมีทั้งส่วนที่เป็นรูปธรรมและส่วนที่เป็นนามธรรม เรื่องของอรรถประโยชน์จึงเกี่ยวข้องกับ รสนิยม แผนความพอใจ และความนึกคิดส่วนบุคคล เป็นต้น

อรรถประโยชน์รวม (Total Utility) หมายถึง อรรถประโยชน์หรือความพอใจทั้งหมดที่ผู้บริโภคได้จากการบริโภคสินค้าหรือบริการในขณะหนึ่งๆ ในจำนวนต่างๆ อรรถประโยชน์รวมจะมีค่าน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นกับจำนวนสินค้าที่ผู้บริโภคทำการบริโภค

ส่วนอรรถประโยชน์หน่วยสุดท้าย หรืออรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม (Marginal Utility) คือ ค่าการเปลี่ยนแปลงของอรรถประโยชน์หรือความพอใจรวมจากการเปลี่ยนแปลงจำนวนสินค้าที่บริโภคไปหนึ่งหน่วย โดยที่การเปลี่ยนแปลงนี้จะต้องเกิดภายในช่วงเวลาที่ไม่ยาวนานจนทำให้รสนิยมและนิสัยของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หรือกล่าวได้ว่า อรรถประโยชน์หน่วยสุดท้ายของสินค้าจะหมายถึงความพอใจที่ผู้บริโภคได้รับจากสินค้าหน่วยที่เรบริโภคเพิ่มขึ้นหรือลดลงนั่นเอง

พรพิมล สันติมณีรัตน์ (2545 : 109) ได้กล่าวว่า อรรถประโยชน์ เป็นความรู้สึกอันแสดงถึงความพอใจที่ผู้บริโภคได้จากการบริโภคสินค้าและบริการ ในการวิเคราะห์จะสมมติว่า อรรถประโยชน์หรือความพอใจวัดออกมาเป็นหน่วยได้ เรียกว่า Untils สินค้าชนิดเดียวกันอาจให้อรรถประโยชน์หรือความพอใจต่างกันแก่ผู้บริโภคแต่ละคน และสินค้าชนิดเดียวกันก็อาจให้อรรถประโยชน์หรือความพอใจต่างกันแก่ผู้บริโภคคนเดียวกันได้

ส่วนอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม (Marginal Utility) หมายถึง อรรถประโยชน์ หรือความพอใจที่ผู้บริโภคได้รับเพิ่มขึ้นจากเดิม จากการได้รับบริโภคสินค้าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ในแต่ละหน่วยของสินค้าที่บริโภคเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จะให้อรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มลดน้อยลงตามลำดับ หรือเรียกว่า การลดน้อยถอยลงของอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม (Diminishing Marginal Utility)

ดังนั้นอรรถประโยชน์รวม (Total Utility) จึงหมายถึงประโยชน์หรือความพอใจทั้งหมดที่ได้รับจากการบริโภคสินค้าจำนวนหนึ่ง

สรุป ทฤษฎีอรรถประโยชน์จึงหมายถึง ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่ได้บริโภคสินค้าและบริการ โดยสามารถวัดออกมาเป็นตัวเลขหรือที่เรียกว่า Utils แต่อรรถประโยชน์ของแต่ละคนย่อมไม่เท่ากันขึ้นกับความพอใจและรสนิยมของแต่ละบุคคล และการบริโภคสินค้าหรือบริการที่มีการบริโภคมากเกินไปก็จะเกิดการลดน้อยถอยลงของอรรถประโยชน์ เมื่อนำเอาทฤษฎีอรรถประโยชน์มาอธิบายการศึกษา โดยเปรียบเทียบการศึกษเป็นสินค้าและบริการ ความพึงพอใจที่ได้รับการศึกษาของแต่ละบุคคลย่อมไม่เท่ากัน อาจจะด้วยเหตุผลส่วนตัว หรือค่านิยมของบุคคลเอง และถ้าแต่ละบุคคลได้รับการศึกษาที่เกินความต้องการแล้วก็จะเกิดการลดน้อยถอยลงของอรรถประโยชน์ทางการศึกษา

6. ความหมายและความสำคัญของการบริการอาหาร

การบริการอาหาร หมายถึง การบริการอาหารแก่ผู้บริโภค โดยผู้บริโภคสามารถรับประทานอาหารในสถานที่ให้บริการนั้น หรืออาจนำไปรับประทานที่อื่น อาหารที่ให้บริการอาจ

เป็นชนิดเดียว หรือหลายชนิด เช่น อาจให้บริการเฉพาะอาหารว่าง หรือเป็นอาหารคาวหวาน ขนม เครื่องดื่ม

ความสำคัญของการบริการอาหาร

วิวัฒนาการของการบริการอาหารเป็นสิ่งจำเป็นที่แยกออกไม่ได้จากสังคมไทย และนับว่ามีความสำคัญต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศหลายประการ ดังต่อไปนี้

ความสำคัญในเชิงสังคม

1. อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริโภค จากสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้ผู้บริโภคจำนวนมากอาศัยอาหารจากสถานบริการอาหารเป็นอาหารยังชีพในแต่ละวัน กิจกรรมอาหารสำเร็จรูปประเภทต่างๆ ทั้งที่เป็นร้านอาหารที่นั่งรับประทาน หรือเป็นร้านจำหน่ายอาหารสำเร็จรูปบรรจุถุง อาหารปิ่นโต และอาหารพร้อมปรุง นับวันจะทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ที่มีแรงงานจากชนบททะลักเข้ามาอยู่อย่างหนาแน่นเป็นอันมาก บริการอาหารจึงช่วยอำนวยความสะดวก และช่วยประหยัดเวลาในการจัดเตรียมอาหาร

2. ช่วยส่งเสริมสุขภาพของผู้บริโภค การใช้บริการอาหารช่วยให้ผู้บริโภคสามารถเลือกอาหารที่หลากหลายได้มากกว่าการประกอบอาหารเอง ที่อาจจะทำเฉพาะอาหารที่ทำง่าย หรือที่สะดวก หรือชนิดที่ชอบจำเจเพียงไม่กี่ชนิด ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักโภชนาการที่ส่งเสริมให้ผู้บริโภคได้รับอาหารต่างๆ กันเพื่อให้ได้รับอาหารครบ 5 หมู่ คือ ประกอบด้วยอาหารเนื้อสัตว์ แป้ง ผัก ผลไม้ และไขมัน เป็นประจำทุกวัน อย่างไรก็ตาม การใช้บริการอาหารที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพดังกล่าวจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้ง 2 ฝ่าย คือ ผู้ประกอบการที่เห็นคุณค่าในการจัดทำอาหารที่สะอาดและมีประโยชน์ และผู้บริโภคที่มีความรู้ในการเลือกซื้ออาหารที่เหมาะสม

3. ส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย จากค่านิยมรวมทั้งวัฒนธรรมประเพณีของไทยที่ให้ความสำคัญในความพิถีพิถันและความประณีตในการประกอบอาหารอาหารไทยจึงมีลักษณะพิเศษหลายประการที่แตกต่างไปจากอาหารของชาติอื่นๆ อาหารไทยขึ้นชื่อว่าเป็นอาหารที่มีรสเข้มข้น มีความกลมกล่อม ผสมผสานกลมกลืนระหว่างรสชาติต่างๆ ทั้งรสเผ็ด เค็ม เปรี้ยว หวาน และมีวิธีการปรุงอาหารที่แตกต่างกัน อาหารไทยจึงมีความหลากหลายในรสชาติและรูปแบบ ประกอบกับความประณีตในการจัดเตรียมอาหารไทยจึงมีลักษณะเด่น ดูน่ารับประทาน เป็นที่ชื่นชอบของคนชาติต่างๆ นอกจากนี้ลักษณะของความพิถีพิถันและความประณีตดังกล่าวยังสามารถนำไปดัดแปลงและปรับปรุงอาหารของชาติที่เข้มข้นและดูน่ารับประทานมากยิ่งขึ้น

4. ใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้ การจัดบริการอาหารในเชิงธุรกิจที่ดีหรือการจัดบริการอาหารในโรงเรียนที่ดี ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลือกซื้ออาหารที่มีประโยชน์ การประกอบอาหารอย่างสงวนคุณค่า การปลูกผักสวนครัวเพื่อใช้ในการประกอบ

อาหาร การจัดการเรื่องค่าใช้จ่าย เวลา และบุคลากรในการจัดบริการอาหาร การรักษาความสะอาดและการสุขาภิบาลอาหาร รวมทั้งการเรียนรู้และฝึกฝนเทคนิควิธีการบริการอาหารในระบบสากลได้เป็นอย่างดี

5. ใช้เป็นสื่อในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว ญาติ พี่น้องและเพื่อนร่วมงาน การออกไปรับประทานอาหารร่วมกันระหว่างพ่อแม่ลูกนับเป็นโอกาสหนึ่งที่จะได้ใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกัน พูดคุยซักถามแสดงความเอื้ออาทรซึ่งกัน ทำให้เกิดความผูกพันใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยลดช่องว่างภายในครอบครัว ลดปัญหาของการที่พ่อแม่ไม่เข้าใจลูก ลูกไม่เข้าใจพ่อแม่ ที่นำไปสู่ปัญหาสังคมต่อไป นอกจากนี้การบริการอาหารตามสถานที่ต่าง ๆ หรือการใช้บริการจัดเลี้ยงที่บ้านในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ยังช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติ เพื่อนร่วมงาน หรือเพื่อนในวงการต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการติดต่อและการทำงานร่วมกันต่อไป

ความสำคัญในเชิงเศรษฐกิจ

1. ช่วยเพิ่มมูลค่าของวัตถุดิบทางการเกษตรที่ผลิตได้ภายในประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม มีผลิตผลทางการเกษตรจำนวนมากสำหรับการบริโภคภายในประเทศ และการส่งออกต่างประเทศ การส่งออกจำหน่ายต่างประเทศมักจัดส่งในรูปของวัตถุดิบที่มีราคาไม่สูงนัก และมีราคาแปรปรวนทำให้เกษตรกรอยู่ในสภาพที่เสียเปรียบอยู่ตลอดเวลา การแปรสภาพของวัตถุดิบมาเป็นอาหารสำเร็จรูปในการให้บริการอาหารต่าง ๆ จึงช่วยเพิ่มมูลค่าของวัตถุดิบไม่สูงขึ้น และช่วยให้เกษตรกรมีตลาดในการจำหน่ายสินค้ามากยิ่งขึ้น

2. มีการจ้างแรงงานจำนวนมาก การบริการอาหารเป็นการดำเนินการที่จำเป็นต้องใช้แรงงานจำนวนมาก ส่งเสริมให้ประชาชนจำนวนมากมีงานทำ มีรายได้ และสามารถพัฒนาไปเป็นแรงงานที่มีฝีมือและมีค่าจ้างที่สูงได้

3. ช่วยเพิ่มพูนรายได้สู่ประเทศ การบริการอาหารเป็นธุรกิจประเภทหนึ่งที่ทำรายได้จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในประเทศ รวมทั้งการจัดตั้งธุรกิจอาหารไทยในต่างประเทศสามารถทำรายได้เป็นจำนวนเงินไม่น้อยในการสั่งซื้อวัตถุดิบ หรือการจัดส่งรายได้กลับสู่ประเทศ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. 2542 : 181-184)

ประเภทของห้องอาหารภายในโรงแรม ได้แก่

1. ห้องอาหารของโรงแรมขนาดใหญ่ (Restaurants of Large Residential Hotel) มุ่งบริการให้แก่แขกที่มาพักและลูกค้าทั่วไป รูปแบบการบริการมีทั้งที่หรูหราและไม่หรูหรา มีทั้งอาหารชุดและอาหารแบบเลือกสั่ง ราคาอาจแพงหรือพอสมควร ห้องอาหารแบบนี้อาจมีบริการอื่นๆ ด้วย เช่น การจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ การจัดเลี้ยงส่วนตัว การจัดเลี้ยงในการประชุม สัมมนา การบริการอาหารในห้องพัก (Room Service) และบางห้องอาหารอาจมีสิ่งบันเทิงประกอบด้วย เช่น ดนตรี

2. ห้องอาหารที่ให้บริการแบบหรูหรา (Fine Dining Restaurant / Classical Restaurant / Full Service Restaurant) จัดบริการด้วยความหรูหรา สะดวกสบาย บรรยากาศดี การปรุงอาหารและการให้บริการของพนักงานเป็นเลิศ ลูกค้าจะได้ชิมรสชาติของอาหารชั้นยอดจากฝีมือพ่อครัวที่มีประสบการณ์สูง มีการแสดงวิธีประกอบอาหารที่ซับซ้อนหลายชั้นหลายตอนบ้าง ๆ โต๊ะของแขก วัตถุประสงค์ได้รับการเลือกสรรมาเป็นอย่างดีจากต่างประเทศ มีเครื่องดื่มหลายประเภทไว้อยู่บริการ เช่น เหล้าที่ใช้ดื่มก่อน ระหว่างและหลังรับประทานอาหาร และเหล้าอุ่นขึ้นเลิศ ห้องอาหารแบบนี้ไม่ใหญ่นัก เพื่อให้พนักงานสามารถดูแลได้อย่างทั่วถึงและมักจะตั้งอยู่บนส่วนสูงที่สุดของโรงแรม เพื่อให้แขกได้ชมทัศนียภาพที่สวยงามที่สุดของเมืองยามราตรี การตกแต่งภายใน อุปกรณ์เครื่องใช้เน้นความหรูหรา เช่น เครื่องเงิน หรือเครื่องแก้ว

3. ห้องอาหารของโรงแรมขนาดเล็ก (Dining Room of Smaller Restaurant Hotel) หมายถึง ห้องอาหารที่ให้บริการแก่ลูกค้าที่มาพักประจำเป็นเวลานานๆ ในโรงแรมขนาดเล็ก

4. ห้องอาหารประจำชาติ (Specialty Restaurant / Ethnic Restaurant) หมายถึง ห้องอาหารประเภทพิเศษหรือห้องอาหารประจำชาติต่างๆ เช่น อาหารมังละวิรัต อาหารทะเล อาหารจีน อาหารญี่ปุ่น อาหารฝรั่งเศส ฯลฯ การตั้งชื่อห้องอาหารนิยมตั้งในภาษาของชาตินั้นๆ เพื่อให้ลูกค้าจำง่ายและการตกแต่งห้องอาหารก็มีลักษณะประจำชาติ เช่น ห้องอาหารจีน ใช้สีและลวดลายของผ้าผนังเป็นลายมังกร มีสีแดงเป็นหลัก โต๊ะอาหารใช้โต๊ะกลม ตรงกลางโต๊ะมีกระจกงกลมหมุนอาหารไป ให้ทุกคนรอบโต๊ะได้ ห้องอาหารแบบนี้เป็นที่นิยมมากจึงไม่ได้มีเฉพาะในโรงแรมเท่านั้น แต่การจัดบริการในโรงแรมจะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าผู้มาพักและนักท่องเที่ยวจากประเทศต่างๆ ได้มาก

5. ห้องอาหารที่ให้บริการรวดเร็ว (Coffee Shop) เป็นห้องอาหารที่มักตั้งอยู่ในบริเวณชั้นล่างของโรงแรม หรือที่ที่ลูกค้าสามารถเข้าไปใช้บริการได้อย่างสะดวก มีลักษณะเป็นห้องขนาดใหญ่จัดวางโต๊ะเก้าอี้ เต็มเนื้อที่ มีบริการอาหารทั้ง 3 มื้อ ทั้งลักษณะแบบบุฟเฟต์ (Buffet) และแบบมีพนักงานเสิร์ฟ (Table Service) อาหารที่บริการมักจะเป็นอาหารจานเดียวหรืออาหารที่ปรุงอย่างรวดเร็วเพื่อบริการลูกค้าที่รีบเร่งในการรับประทานอาหารกลางวัน ห้องอาหารแบบนี้อาจเปิดบริการ 24 ชั่วโมง แต่ถ้าโรงแรมมีบริการอาหารบนห้องพักแขก (Room Service) ให้แก่ลูกค้าด้วยแล้วห้องอาหารแบบนี้จะเปิดบริการจนถึงประมาณ 23.00 น.

6. ห้องจัดเลี้ยง (Banquet Room) เป็นห้องอาหารที่ให้บริการจัดเลี้ยงแก่แขกของโรงแรมที่ติดต่อมายังแผนกจัดเลี้ยงโดยตรง โรงแรมจะดำเนินการจัดห้อง อาหารและเครื่องดื่ม การจัดโต๊ะเก้าอี้รูปแบบของการบริการตลอดจนอุปกรณ์ตกแต่งต่างๆ ตามความต้องการของแขกหรือของเจ้าภาพ นอกจากจะจัดในห้องจัดเลี้ยงแล้ว อาจจัดในพื้นที่อื่นๆ ของโรงแรม เช่น บริเวณริมสระน้ำ ระเบียงใหญ่ๆ ในสวนและการบริการจัดเลี้ยงนอกสถานที่ (Outdoor Catering) ด้วย

7. บาร์และเลาจน์ (Bar and Lounge) เป็นห้องหรือสถานที่โล่งที่จัดให้แขกมานั่งพักผ่อนและดื่มในช่วงเย็น ก่อนหรือหลังรับประทานอาหารค่ำ อาจอยู่ใกล้ห้องอาหารหรือหอรหรือล็อบบี้ที่เรียกว่า Lobby Lounge เพื่อให้แขกพักผ่อนเพื่อรอเวลาหรือเพื่อการพูดคุยทางธุรกิจ การจัดห้องเหมือนห้องรับแขกมีโซฟา หรือเก้าอี้ตัวแขนเพื่อความสบาย และมีดนตรีเบาๆ เช่น เปียโน ไวโอลิน จัดบรรยากาศ แบบสบายเพื่อการพักผ่อน (ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. 2543 : 4-8)

ข้อมูลของสถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

โรงเรียนวิชาการโรงแรมแห่งโรงแรมโอเรียนเต็ล (OHAP)

THE ORIENTAL HOTEL APPRENTICESHIP PROGRAMME

จากการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย ช่วงเวลาเพียงไม่กี่ปีที่ผ่านมาส่งผลกระทบให้ความต้องการทางด้านห้องพักในกรุงเทพฯ โดยในช่วงปี 2533-2535 กรุงเทพฯ มีจำนวนห้องพักเพิ่ม 6,160 ห้อง มีความต้องการแรงงานเพิ่มขึ้น 8,994 ราย ดังนั้น อุตสาหกรรมการโรงแรมจึงเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจของประเทศชาติ ผลประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับนอกเหนือจากมีอัตราการจ้างงานสูงขึ้นแล้ว ยังเป็นการช่วยกระจายเงินตราต่างประเทศ และนำไปสู่การพัฒนาของธุรกิจอื่นๆ และเพื่อการรองรับการขยายตัวของโรงแรมดังกล่าว ทำให้โรงแรมโอเรียนเต็ล ซึ่งเป็นผู้นำในวงการโรงแรมของประเทศไทย เห็นสมควรที่จะเข้าร่วมมือในการตอบสนองความต้องการของประเทศ ในด้านการเติบโตอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมโรงแรมเพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และชำนาญในดำเนินงานบริการให้สมตามมาตรฐานของโรงแรมโอเรียนเต็ล

หลักสูตรการเรียนการสอน

หลักสูตรการสอนของโรงเรียนเป็นหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรเน้นที่แผนกใหญ่ 3 แผนกคือ แผนกต้อนรับส่วนหน้า (Front Office Department) แผนกแม่บ้าน (Housekeeping Department) และแผนกอาหารและเครื่องดื่ม (Food and Beverage Department) โดยมีหัวข้อที่เปิดสอนในแผนกอาหารและเครื่องดื่ม ดังนี้

1. วิชาพนักงานปรุงอาหาร (Cook)
2. วิชาปฏิบัติการห้องอาหาร (Restaurant Operations)
3. วิชาพนักงานผสมเครื่องดื่ม (Bartended)
4. วิชาทำขนมและขนมปัง (Bakery and Pastry)
5. วิชาครัวไทย (Traditional Thai Cooking)

แผนกการครัวไทย (Traditional Thai Cooking) ประกอบด้วยรายวิชาดังต่อไปนี้

1. ความรู้เบื้องต้นของการโรงแรม (Fundamentals of Hotel Industry)

2. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโรงแรมโอเรียนเต็ล (An Introduction to the Oriental Hotel)
3. ภาษาอังกฤษที่ใช้ในโรงแรม (English for Hotel Business)
4. จิตวิทยากับงานโรงแรม (Psychology in Hotel Business)
5. อนามัย สุขลักษณะ และคุณค่าทางอาหาร (Hygiene, Sanitation and Nutrition)
6. โครงสร้างอุปกรณ์เครื่องใช้และสุขลักษณะในครัว (Kitchen Organization, Kitchen Equipment and Safty in the Kitchen)
7. ความรู้เกี่ยวกับเครื่องปรุงชนิดต่างๆ (Basic Ingredients)
8. การจัดเตรียมอาหารชนิดต่างๆ (Basic Preparation)
9. การประกอบอาหาร (Cooking Method)
10. ความรู้เกี่ยวกับอาหารประเภทต่างๆ (Kinds of Food)
11. การจัดตกแต่งอาหาร (Food Presentation and decoration)
12. อาหารไทยเดิม (Traditional Thai dishes)
13. ขนมไทย (Thai Deserts)
14. การจัดอาหารไทยเพื่องานเลี้ยง (Thai Cooking Banquet Style)
15. การคำนวณ ควบคุมราคาต้นทุน และการจัดเมนู (Food Analysis, Basic Food Cost and Menu Planning)
16. การจัดเตรียมอาหารตามสั่ง (A la Card Preparation and Service)

ระยะเวลาเรียน

ใช้เวลาในการเรียนทั้งหมด 48 สัปดาห์ (2,304 ชั่วโมง ภาคทฤษฎี 384 ชั่วโมง ภาคปฏิบัติ 1,920 ชั่วโมง) โดยเรียนทฤษฎีวิชาพื้นฐานเฉพาะในวันวันจันทร์ อังคาร พุธ ศุกร์ และหยุดในวันอาทิตย์ (โรงเรียนวิชาการโรงแรมแห่งโรงแรมโอเรียนเต็ล. 2545 : ออนไลน์)

วิทยาลัยดุสิตธานี (DUSIT THANI COLLEGE)

วิทยาลัยดุสิตธานี ก่อกำเนิดจากโรงเรียนการโรงแรมดุสิตธานี ได้จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2536 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในวิชาชีพด้านอุตสาหกรรมบริการ อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานทัดเทียมนานาชาติ โรงเรียนการโรงแรมได้เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรภาคภาษาอังกฤษ จำนวน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรด้านการปฏิบัติการโรงแรม และหลักสูตรประกาศนียบัตรด้านศิลปะการประกอบอาหาร

นับตั้งแต่เปิดดำเนินการสอนเป็นต้นมา โรงเรียนการโรงแรมดุสิตธานีได้มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

ด้วยความทุ่มเทและความมุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยทั่วไป โรงเรียนการโรงแรมดุสิตธานีจึงพัฒนาหลักสูตรด้านอุตสาหกรรมบริการในระดับปริญญาตรีเพื่อสนองต่อความต้องการของสังคม โดยได้รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัยให้จัดตั้งเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนชื่อ “วิทยาลัยดุสิตธานี” เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2539

หลักสูตรการเรียนการสอน

วิทยาลัยดุสิตธานี เปิดดำเนินการสอนหลักสูตรต่างๆ ได้แก่ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) หลักสูตรการฝึกอบรม หลักสูตรอุตสาหกรรมบริการ (Hospitality Access Program) โดยหลักสูตรอุตสาหกรรมบริการนั้นเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนระยะสั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบุคลากรด้านอุตสาหกรรมในการบริการระดับปฏิบัติการส่วนต่างๆ ให้มีความรู้และทักษะการทำงานเฉพาะด้าน เพื่อรองรับกับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมบริการภายในประเทศ ได้แก่ ธุรกิจด้านการโรงแรม รีสอร์ท เซอร์วิสอพาร์ทเมนท์ ภัตตาคาร และร้านอาหาร หลักสูตรที่เปิดสอนมีดังนี้

1. หลักสูตรงานบริการส่วนหน้า
2. หลักสูตรการบริการอาหารและเครื่องดื่ม
3. หลักสูตรปฏิบัติการงานแม่บ้าน
4. หลักสูตรบาร์เทนเดอร์
5. หลักสูตรการประกอบอาหารตะวันตก-ไทย

หลักสูตรการประกอบอาหารตะวันตก-ไทย ประกอบด้วยรายวิชาดังต่อไปนี้

1. การวางแผนการจัดรายการอาหารและต้นทุน
2. ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร
3. การสุขาภิบาลและความปลอดภัยในการทำงาน
4. การแกะสลักผักและผลไม้
5. หลักการประกอบอาหารตะวันตกและไทย (ภาคปฏิบัติ)
6. การฝึกปฏิบัติการประกอบอาหาร
7. การฝึกภาคสนามการประกอบอาหาร

ระยะเวลาเรียน

เดือนแรก เรียนภาคทฤษฎีและฝึกภาคปฏิบัติภายในวิทยาลัยดุสิตธานี สัปดาห์ละ 5-6 วัน ตั้งแต่เวลา 08.00-17.00 น.

เดือนที่สอง-สาม ฝึกภาคปฏิบัติ ณ สถานประกอบการซึ่งทางวิทยาลัยจัดหาให้ (วิทยาลัยดุสิตธานี. 2545 : ออนไลน์)

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาข้อมูลและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับเรื่องเหตุผลในการเข้ารับ การฝึกอบรมทำอาหารมีน้อยมาก ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและนำข้อมูลการวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องและ ใกล้เคียงกันนำเสนอซึ่งแบ่งผลและข้อมูลการวิจัยออกเป็นแต่ละด้าน ดังนี้

เพศ

สุพิน เปรมศรี (2536 : 325) ได้ศึกษา สาเหตุการเลือกเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะ สั้น ในหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดชลบุรี พบว่า นักศึกษาวิชาชีพหลักสูตร ระยะสั้นทั้งเพศชายและเพศหญิงมีเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาชีพ ด้านส่วนตัว ได้แก่ เหตุผลที่ เกิดจากตัวนักศึกษาหรือผู้ที่มีความสัมพันธ์กับตัวนักศึกษา และด้านอาชีพ ได้แก่ เหตุผลที่ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่ทำให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ

นวลฉวี วิศาลศิริกุล (2538 : 84) ได้ศึกษา แรงจูงใจในการมาเรียนของนักศึกษา โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครทั้งเพศ ชายและเพศหญิงมีแรงจูงใจในการมาเรียนโดยรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ แรงจูงใจด้านการติดต่อ สัมพันธ์กับผู้อื่น แรงจูงใจด้านการทำตามความคาดหวังของผู้อื่น แรงจูงใจด้านการประกอบ อาชีพ แรงจูงใจด้านการหลีกเลี่ยงหนีจากสภาพที่เป็นอยู่ แรงจูงใจด้านการนำความรู้ไปช่วยเหลือ ชุมชน และแรงจูงใจด้านการเรียนเพื่อรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการทำตามความคาดหวังของผู้อื่นและด้านการหลีกเลี่ยงหนีจาก สภาพที่เป็นอยู่ นักศึกษาหญิงและนักศึกษาชาย มีแรงจูงใจในการมาเรียนแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุนทร เกิดสุข (2543 : 69) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าเรียนของนักศึกษาใน หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มี ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าเรียนโดยรวมทั้งสามด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านอาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าเรียนด้านอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง ของความสามารถนำไปประกอบอาชีพอิสระได้ เพื่อเลื่อนตำแหน่งในหน้าที่การงาน เพื่อนำไป ประกาศนียบัตรไปสมัครงาน และเพื่อนำความรู้ไปช่วยเหลือดูแลกิจการของครอบครัว

อายุ

สุพิน เปรมศรี (2536 : 325) ได้ศึกษา สาเหตุการเลือกเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ในหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดชลบุรี พบว่า นักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะ สั้นที่มีอายุต่างกัน มีสาเหตุการเลือกเรียนวิชาชีพด้านส่วนตัว ได้แก่ เหตุผลที่เกิดจากตัว

นักศึกษาหรือผู้ที่มีความสัมพันธ์กับตัวนักศึกษา และด้านอาชีพ ได้แก่ เหตุผลที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่ทำให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นวลฉวี วิศาลศิริกุล (2538 : 84) ได้ศึกษา แรงจูงใจในการมาเรียนของนักศึกษา โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการมาเรียนโดยรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ แรงจูงใจด้านการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น แรงจูงใจด้านการทำตามความคาดหวังของผู้อื่น แรงจูงใจด้านการประกอบอาชีพ แรงจูงใจด้านการหลีกเลี่ยงหนีจากสภาพที่เป็นอยู่ แรงจูงใจด้านการนำความรู้ไปช่วยเหลือชุมชน และแรงจูงใจด้านการเรียนเพื่อรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และ 18-35 ปี มีแรงจูงใจในการมาเรียนแตกต่างจากนักศึกษาที่มีอายุ 35 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการทำตามความคาดหวังของผู้อื่น

เสวภา สมจิต (2540 : 66) ได้ศึกษา การตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรระยะสั้น โรงเรียนผู้ใหญ่พระตำหนักสวนกุหลาบ (วิทยาลัยในวัง) พบว่า อายุของนักศึกษากับเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกเรียน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเหตุผล 2 ข้อ คือ 1. สามารถหารายได้ขณะกำลังเรียนได้ 2. ครอบครัวหรือสังคมรอบข้างต้องการให้เรียน

สุนทร เกิดสุข (2543 : 70) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าเรียนของนักศึกษาในหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าเรียนด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านส่วนตัวและด้านอาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับการศึกษา

สุพิน เปรมศรี (2536 : 325) ได้ศึกษา สาเหตุการเลือกเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ในหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดชลบุรี พบว่า นักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีสาเหตุการเลือกเรียนวิชาชีพด้านส่วนตัว ได้แก่ เหตุผลที่เกิดจากตัวนักศึกษาหรือผู้ที่มีความสัมพันธ์กับตัวนักศึกษา และด้านอาชีพ ได้แก่ เหตุผลที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่ทำให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่านักศึกษาวิชาชีพที่มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ชั้นประถมศึกษาหรือเทียบเท่า และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสาเหตุการเลือกเรียนวิชาชีพทั้งโดยส่วนรวมและรายด้าน สูงกว่า นักศึกษาวิชาชีพที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ระดับ .05) โดยมีสาเหตุในการเลือกเรียนเพื่อความก้าวหน้าของตนเอง ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อเพิ่มเติมความรู้ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น และต้องการมาเรียนรู้ ทฤษฎีและฝึกฝนปฏิบัติให้สามารถทำได้จริง

นวลฉวี วิศาลศิริกุล (2538 : 84) ได้ศึกษา แรงจูงใจในการมาเรียนของนักศึกษา โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครที่มีวุฒิ

การศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจในการมาเรียนโดยรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ แรงจูงใจด้านการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น แรงจูงใจด้านการทำตามความคาดหวังของผู้อื่น แรงจูงใจด้านการประกอบอาชีพ แรงจูงใจด้านการหลีกเลี่ยงหนีจากสภาพที่เป็นอยู่ แรงจูงใจด้านการนำความรู้ไปช่วยเหลือชุมชน และแรงจูงใจด้านการเรียนเพื่อรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายถึงอนุปริญญา มีแรงจูงใจในการมาเรียนแตกต่างจากนักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการประกอบอาชีพ

เสวภา สมจิต (2540 : 66) ได้ศึกษา การตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรระยะสั้น โรงเรียนผู้ใหญ่พระตำหนักสวนกุหลาบ (วิทยาลัยในวัง) พบว่า ระดับการศึกษาของนักศึกษา กับเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกเรียน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เหตุผล 3 ข้อ คือ 1. ต้องการรับประกาศนียบัตร 2. ต้องการเพื่อนใหม่ 3. ไม่สามารถเข้าเรียนต่อที่อื่นได้

สุนทร เกิดสุข (2543 : 70) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าเรียนของนักศึกษาในหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าเรียนโดยรวมทั้งสามด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าเรียนด้านส่วนตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านสังคมและด้านอาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อาชีพ

พงษ์ศักดิ์ ไชยประสิทธิ์ (2535 : 44) ได้ศึกษา ความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียนตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษานอกระบบ เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 49.29 ไม่ได้ประกอบอาชีพ ผู้ที่มีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 30.36 ผู้ที่มีอาชีพรับราชการและค้าขายมีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 8.57 ส่วนอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 3.21 เนื่องจากวิชาสอนตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีเป็นวิชาชีพที่ผู้เรียนจบหลักสูตรนี้แล้วสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ ดังนั้นผู้เรียนตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีเกือบครึ่งจึงเป็นกลุ่มที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีอาชีพรับจ้างนั้นอาจเป็นเพราะผู้เรียนเห็นว่าอาชีพที่เกี่ยวกับการตัดเย็บเสื้อผ้าน่าจะมีรายได้สูงกว่างานที่ตนเองทำอยู่ สำหรับกลุ่มผู้เรียนที่มีอาชีพรับราชการและค้าขายมีจำนวนน้อย คงเนื่องมาจากเป็นอาชีพที่มีความมั่นคงและมีรายได้แน่นอนและมีสวัสดิการ สำหรับผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรรมมีจำนวนน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากอาชีพเกษตรกรรมในกรุงเทพมหานครมีน้อย โรงเรียนที่ทำการวิจัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จึงมีผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาเรียนน้อย

สุพิน เปรมศรี (2536 : 326) ได้ศึกษา สาเหตุการเลือกเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ในหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดชลบุรี พบว่า นักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นที่มีต่างกันมีสาเหตุการเลือกเรียนวิชาชีพโดยส่วนรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่า นักศึกษาวิชาชีพที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อาชีพรับจ้าง อาชีพทำธุรกิจส่วนตัวมีสาเหตุการเลือกเรียนวิชาชีพ สูงกว่านักศึกษาวิชาชีพ ที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นที่มีอาชีพต่างกันมีสาเหตุการเลือกเรียนวิชาชีพด้านส่วนตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่า นักศึกษาวิชาชีพ ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพมีสาเหตุการเลือกเรียนวิชาชีพสูงกว่านักศึกษาวิชาชีพ ที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และ นักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นที่มีอาชีพต่างกันมีสาเหตุการเลือกเรียนวิชาชีพด้านอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษาวิชาชีพที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อาชีพรับจ้าง อาชีพทำธุรกิจส่วนตัวและอาชีพเกษตร มีสาเหตุการเลือกเรียนวิชาชีพสูงกว่านักศึกษาวิชาชีพที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

นวลฉวี วิศาลศิริกุล (2538 : 84) ได้ศึกษา แรงจูงใจในการมาเรียนของนักศึกษา โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการมาเรียนโดยรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ แรงจูงใจด้านการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น แรงจูงใจด้านการทำตามความคาดหวังของผู้อื่น แรงจูงใจด้านการประกอบอาชีพ แรงจูงใจด้านการหลีกเลี่ยงหนีจากสภาพที่เป็นอยู่ แรงจูงใจด้านการนำความรู้ไปช่วยเหลือชุมชน และแรงจูงใจด้านการเรียนเพื่อรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่ประกอบอาชีพวิชาชีพ มีแรงจูงใจในการมาเรียน แตกต่างจากอาชีพนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการนำความรู้ไปช่วยเหลือชุมชน

เสวภา สมจิต (2540 : 66) ได้ศึกษา การตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรระยะสั้น โรงเรียนผู้ใหญ่พระตำหนักสวนกุหลาบ (วิทยาลัยในวัง) พบว่า อาชีพของนักศึกษา กับเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกเรียน ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุนทร เกิดสุข (2543 : 70) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าเรียนของนักศึกษาในหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าเรียนโดยรวมทั้งสามด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าเรียนด้านส่วนตัวและด้านอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประสบการณ์ทำงาน

อัญชลี ภูพานิช (2539 : 121) ได้ศึกษา แรงจูงใจในการเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดชลบุรี พบว่า ระยะเวลาในการทำงานของผู้ใช้แรงงาน ไม่เป็นตัวแปรที่ทำให้ระดับแรงจูงใจในการเข้าเรียนของผู้ใช้แรงงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ชนะจิต โมพิยสุวรรณ (2543 : 95) ได้ศึกษา ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ พบว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอแตกต่างกัน มีความต้องการการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมและรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะบทบาทของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอได้เปลี่ยนแปลงไปตามความก้าวหน้าทางวิทยาการของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซับซ้อนและต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา

สรุปรงานวิจัย พบว่า เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย ของสถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

สรุป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยในเรื่องของเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย กรณีศึกษาของสถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม ซึ่งมุ่งศึกษาพิจารณาความสำคัญของตัวแปรด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ทำงาน ที่มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย โดยแบ่งตัวแปรตามทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทุนมนุษย์ ที่ว่าด้วยการลงทุนทางการศึกษา สามารถแบ่งได้เป็นการใช้จ่ายทางการศึกษาเพื่อการบริโภค และการใช้จ่ายทางการศึกษาเพื่อการลงทุน ซึ่งการที่จะแบ่งเหตุผลอย่างไรรู้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และการนำไปใช้ของผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นหลัก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การทำวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเหตุผลที่มีต่อการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม โดยมีวิธีดำเนินการศึกษาวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรเป้าหมาย
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรเป้าหมาย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ผู้ที่ลงทะเบียนเรียนในแผนกการครัวไทย โรงเรียนวิชาการโรงแรมแห่งโรงแรมโอเรียนเต็ล (OHAP) ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 12 คน และผู้ลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรการประกอบอาหารตะวันตก-ไทย วิทยาลัยดุสิตธานี ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 36 คน รวมทั้งสิ้น 48 คน

1.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- เพศ แบ่งเป็น เพศชาย และเพศหญิง
- อายุ แบ่งเป็น ช่วงอายุ 17-22 ปี 23-28 ปี 29-34 ปี และ 35-40 ปี
- ระดับการศึกษา แบ่งเป็น มัธยมศึกษา/เทียบเท่า อนุปริญญา/เทียบเท่าปริญญาตรี/เทียบเท่า และสูงกว่าปริญญาตรี
- อาชีพ แบ่งเป็น นักเรียน นิสิต นักศึกษา รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้างเอกชน (อาทิ พนักงานในหน่วยงานธุรกิจ) ประกอบธุรกิจส่วนตัว และอื่นๆ
- ประสบการณ์ทำงาน แบ่งเป็น มีประสบการณ์ และไม่มีประสบการณ์

1.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- เหตุผลในการเข้ารับการการศึกษาเพื่อการบริโภค
- เหตุผลในการเข้ารับการการศึกษาเพื่อการลงทุน
- เหตุผลในการเข้ารับการการศึกษาเพื่อการบริโภคและการลงทุน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทยของกลุ่มประชากรซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามขั้นตอนดังนี้

2.1 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิดและปลายเปิดแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย แบ่งเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม ที่ประกอบด้วยเหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการบริโภค เหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการลงทุน และเหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการบริโภคและการลงทุน มีลักษณะข้อคำถามให้เลือกตอบตามเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย และข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Five Scale) สอบถามเกี่ยวกับระดับความสำคัญ ของเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย โดยมีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนแต่ละข้อในแบบสอบถาม ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความสำคัญของเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความสำคัญของเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมมาก
- 3 หมายถึง ระดับความสำคัญของเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความสำคัญของเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความสำคัญของเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยในการอภิปรายผลและแปลความหมายค่าคะแนนดังนี้ (วิรัชวรรณรัตน์, 2535 : 18)

$$\begin{aligned}\text{ความกว้างของอัตราภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8\end{aligned}$$

1.00-1.80 หมายถึง ระดับความสำคัญของเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมน้อยที่สุด

1.81-2.60 หมายถึง ระดับความสำคัญของเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมน้อย

2.61-3.40 หมายถึง ระดับความสำคัญของเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมปานกลาง

3.41-4.20 หมายถึง ระดับความสำคัญของเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมมาก

4.21-5.00 หมายถึง ระดับความสำคัญของเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด

2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวข้องกับความต้องการฝึกอบรมแล้วรวบรวมข้อมูลมาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมคำถามวิจัยและตัวแปรทุกตัวตามกรอบและแนวทางที่ระบุในข้อ 2.2.1

2.2.3 เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมด้านเนื้อหาที่ต้องการจะวัดในแต่ละข้อ

2.2.4 ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้เก็บข้อมูลกับผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหาร ในกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน จำนวน 10 คน

2.2.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามครั้งสุดท้ายภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมดังนี้

3.1 ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อแสดงต่อโรงเรียนวิชาการโรงแรมแห่งโรงแรมโอเรียนเต็ล และวิทยาลัยดุสิตธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้ลงทะเบียนเรียนในแผนกการครัวไทย โรงเรียนวิชาการโรงแรมแห่งโรงแรมโอเรียนเต็ล (OHAP) และผู้ลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรการประกอบอาหารตะวันตก-ไทย วิทยาลัยดุสิตธานี

3.2 ขอความร่วมมือจากผู้ลงทะเบียนเรียนในแผนกการครัวไทย โรงเรียนวิชาการโรงแรมแห่งโรงแรมโอเรียนเต็ล (OHAP) และผู้ลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรการประกอบอาหารตะวันตก-ไทย วิทยาลัยดุสิตธานี ในการตอบแบบสอบถาม

3.3 ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่โรงเรียนวิชาการโรงแรมแห่งโรงแรมโอเรียนเต็ล และวิทยาลัยดุสิตธานี โดยจัดเก็บแบบสอบถามรวม 15 วัน

3.4 รวบรวมข้อมูลและจัดระบบข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 11.0 for Windows (Statistical Package for Social Sciences 11.0 for Windows) และใช้สถิติดังต่อไปนี้

4.1 สถิติที่ใช้ในการบรรยายข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มประชากรตามตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

4.1.1 ค่าร้อยละ (Percent) เป็นค่าสถิติที่บอกถึงสัดส่วนจำนวนต่อร้อยละ

$$\% = \frac{f}{N} \times 100$$

% แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่หรือจำนวน

N แทน จำนวนประชากร

4.1.2 ค่าเฉลี่ย (ซูตริ วงศ์รัตน์. 2541 : 34, 36) คือ ค่าที่ได้จากการเอาผลรวมของข้อมูลทั้งหมดหารด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด

$$= \frac{\sum x}{N}$$

แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากร

X แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มประชากร

4.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ซูตริ วงศ์รัตน์. 2541 : 63-64) คือ รากที่สองของค่าเฉลี่ยของผลรวมทั้งหมดของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง

$$= \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (x_i - \mu)^2}{N}}$$

แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Xi แทน ข้อมูลดิบ

แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากร

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มประชากร

4.2 ทดสอบสมมติฐาน โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับ เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรม บริการโรงแรม ที่ประกอบด้วยเหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภค เหตุผลในการ เข้ารับการศึกษเพื่อการลงทุน และเหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภคและการ ลงทุน

การทดสอบความเป็นอิสระ (The χ^2 - test for independence) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 217)

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

χ^2	แทน	ค่าไค-สแควร์
O	แทน	ความถี่ที่สังเกตได้
E	แทน	ความถี่ที่คาดหวัง
r	แทน	จำนวนแถว
c	แทน	จำนวนหลัก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล เหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม มีประเด็นที่จะนำเสนอต่อไปนี้

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

- แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
- แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- ² แทน ค่าไค - สแควร์
- * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวม ประมวล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยแยกออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ถึงข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์ทำงาน (ตาราง 1)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ถึงเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม โดยได้จำแนกเหตุผลตามรายด้าน ได้แก่ เหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการบริโภค หรือเหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการลงทุน หรือเหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการบริโภคและการลงทุน (ตาราง 2-5)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม (ตาราง 6 - 10)

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ถึงข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล

ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการฝึกอบรม แบ่งเป็นข้อมูล ด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์ทำงาน ได้นำเสนอในตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
	48	100.0		
เพศ				
ชาย	27	56.3		
หญิง	21	43.8		
อายุ			24.73	4.725
17 – 22 ปี	20	41.7		
23 – 28 ปี	19	39.6		
29 – 34 ปี	6	12.5		
35 – 40 ปี	3	6.3		
ระดับการศึกษา				
มัธยมศึกษา / เทียบเท่า	9	18.8		
อนุปริญญา / เทียบเท่า	16	33.3		
ปริญญาตรี / เทียบเท่า	23	47.9		
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-		
อาชีพ				
นักเรียน นิสิต นักศึกษา	22	45.8		
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	4.2		
รับจ้างเอกชน	5	10.4		
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	8	16.7		
อื่นๆ	11	22.9		
ประสบการณ์ทำงาน			1.45	3.1978
(เกี่ยวกับการประกอบอาหาร)				
มี	16	33.3		
ไม่มี	32	66.7		

ตาราง 1 แสดงข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เป็นกลุ่มประชากร จำนวน 48 คน สรุปได้ดังนี้

เพศ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นเพศชายร้อยละ 56.3 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 43.8

อายุ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีอายุระหว่าง 17-22 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมาคืออายุระหว่าง 23-28 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.6 อายุระหว่าง 29-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.5 และสุดท้ายผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่อายุระหว่าง 35-40 ปี มีเพียงร้อยละ 6.3 ซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุด และอายุของผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถอธิบายด้วยค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทยมีอายุเฉลี่ย 25 ปี ($\sigma = 24.73$) และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.725 ($\sigma = 4.725$)

ระดับการศึกษา ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสัดส่วนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.9 รองลงมาคือ ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 33.3 ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 18.8 และสุดท้ายไม่มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร้อยละ 45.8 เป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา รองลงมาคืออื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 22.9 ประกอบธุรกิจส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 16.7 ประกอบอาชีพรับจ้างเอกชนคิดเป็นร้อยละ 10.4 และในสัดส่วนที่น้อยที่สุดคือรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจมีเพียงร้อยละ 4.2

ประสบการณ์ทำงาน (เกี่ยวกับการประกอบอาหาร) ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาหารร้อยละ 66.7 และผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการประกอบอาหารมีเพียงร้อยละ 33.3 จากตารางผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีประสบการณ์ทำงานโดยเฉลี่ย 1 ปี 6 เดือน ($\sigma = 1.4479$) และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.1978 ($\sigma = 3.1978$)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ถึงเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

เหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรมได้จำแนกเหตุผลเป็นรายด้าน ได้แก่ เหตุผลในการเข้ารับการการศึกษาเพื่อการบริโภค หรือเหตุผลในการเข้ารับการการศึกษาเพื่อการลงทุน หรือเหตุผลในการเข้ารับการการศึกษาเพื่อการบริโภคและการลงทุน โดยการนำเสนอในตาราง 2-5 และเหตุผลอื่นๆดังต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย ในการให้ความสำคัญกับ
เหตุผลของการเข้ารับการศึกษานในแต่ละด้าน

เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรม	ผู้เข้ารับการฝึกอบรม	
	จำนวน	ร้อยละ
การเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภค	7	14.6
การเข้ารับการศึกษเพื่อการลงทุน	10	20.8
การเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภคและการลงทุน	31	64.6
รวม	48	100.0

จากตาราง 2 พบว่าจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด 48 คน ให้ความสำคัญกับ
เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภคและการลงทุนมากที่สุด จำนวน 31 คน คิดเป็น
ร้อยละ 64.6 รองลงมาคือเหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการลงทุนจำนวน 10 คน คิดเป็น
ร้อยละ 20.8 และน้อยที่สุดคือเหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภคจำนวน 7 คน คิด
เป็นร้อยละ 14.6

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบ
อาหารไทย ด้านการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภค

เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรม	ระดับ ความสำคัญ		
การเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภค			
1. ความต้องการของตนเองและคนใน ครอบครัว	4.29	0.756	มากที่สุด
2. ความรักและความถนัดในการประกอบ อาหาร	4.14	0.690	มาก
3. ความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรม	4.00	1.000	มาก
4. ความนิยมหรือการยอมรับของสังคมกับ หลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม	3.71	1.380	มาก
รวม	4.0357	0.63621	มาก

จากตาราง 3 พบว่าค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญของเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรม โดยรวม ด้านการเข้ารับการศึกษาศึกษาเพื่อการบริโภค อยู่ในระดับมาก (= 4.0357) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ให้ความสำคัญกับเหตุผลใน ข้อ 1. ความต้องการของตนเองและคนในครอบครัว ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (= 4.29) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือข้อ 2. ความรักและความถนัดในการประกอบอาหาร ซึ่งมีค่าเฉลี่ย (= 4.14) อยู่ในระดับมาก และข้อ 4. ความนิยมหรือการยอมรับของสังคมกับหลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (= 3.71) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย ด้านการเข้ารับการศึกษาศึกษาเพื่อการลงทุน

เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรม			ระดับ ความสำคัญ
การเข้ารับการศึกษาศึกษาเพื่อการลงทุน			
1. การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับตนเอง	4.40	0.699	มากที่สุด
2. ความคาดหวังทั้งในงานและรายได้ในอนาคต	4.40	0.843	มากที่สุด
3. ความต้องการของตลาดแรงงานในหลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม	4.20	0.789	มาก
4. ความคุ้มค่าในการลงทุนเพื่อเข้ารับการฝึกอบรม	3.90	0.994	มาก
รวม	4.2250	0.68160	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่าค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญของเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรม โดยรวม ด้านการเข้ารับการศึกษาศึกษาเพื่อการลงทุน อยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.2250) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ให้ความสำคัญกับเหตุผลในข้อ 1. และข้อ 2. คือการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับตนเองและความคาดหวังทั้งในงานและรายได้ในอนาคตมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (= 4.40) อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อ 4. ความคุ้มค่าในการลงทุนเพื่อเข้ารับการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (= 3.90) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย ด้านการเข้ารับการศึกษาศึกษาเพื่อการบริโภคและการลงทุน

เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรม			ระดับ ความสำคัญ
การเข้ารับการศึกษาศึกษาเพื่อการบริโภคและการลงทุน			
1. การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับตนเอง	4.42	0.620	มากที่สุด
2. ความรักและความถนัดในการประกอบอาหาร	4.32	0.748	มากที่สุด
3. ความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรม	4.19	0.792	มาก
4. ความต้องการของตลาดแรงงานในหลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม	4.10	0.651	มาก
5. ความคาดหวังทั้งในงานและรายได้ในอนาคต	4.06	0.772	มาก
6. ความคุ้มค่าในการลงทุนเพื่อเข้ารับการฝึกอบรม	4.03	0.875	มาก
7. ความต้องการของตนเองและคนในครอบครัว	4.00	0.931	มาก
8. ความนิยมหรือการยอมรับของสังคมกับหลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม	3.68	1.194	มาก
รวม	4.1008	0.57229	มาก

จากตาราง 5 พบว่าค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญของเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมโดยรวม ด้านการเข้ารับการศึกษาศึกษาเพื่อการบริโภคและการลงทุน อยู่ในระดับมาก (= 4.1008) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ให้ความสำคัญกับเหตุผลในข้อ 1. การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับตนเอง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (= 4.42) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาข้อ 2. ความรักและความถนัดในการประกอบอาหาร มีค่าเฉลี่ย (= 4.32) อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อ 8. ความนิยมหรือการยอมรับของสังคมกับหลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (= 3.68) อยู่ในระดับมาก

นอกเหนือจากการเข้ารับการฝึกอบรมที่มีเหตุผลเพื่อการบริโภคและการลงทุนแล้ว จากการศึกษาค้นคว้าเหตุผลอื่นๆ ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ตอบแบบสอบถามในข้อนี้จำนวน 7 คนมี

ประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติม 2 ประเด็น คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เหตุผลในเรื่องของหลักสูตรการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อการนำเอาความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนา และก้าวไปสู่วิชาชีพนี้ต่อไป และอีกเหตุผลหนึ่ง คือเรื่องของเวลาในการเข้ารับการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ จะเลือกเข้ารับการฝึกอบรมกับสถาบันที่ใช้เวลาในการฝึกอบรมไม่นาน และมีหลายช่วงเวลาให้เลือกเรียนได้ เพื่อความสะดวกในการเข้ารับการฝึกอบรมของผู้เรียน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับ เหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมใน อุตสาหกรรมการบริการโรงแรม

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลจำแนกตามตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์ทำงาน กับ เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมการบริการโรงแรม การนำเสนอได้แบ่งออกเป็น 5 ข้อ ดังต่อไปนี้

3.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมการบริการโรงแรม

การวิเคราะห์ในตอนนี้ เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า “เพศมีความสัมพันธ์กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย” ผลการวิเคราะห์ได้นำเสนอในตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

เพศ	เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรม ด้านการประกอบอาหารไทย			รวม	²	Sig.
	ด้านการ บริโภคน	ด้านการ ลงทุน	ด้านการ บริโภคและ การลงทุน			
ชาย	5 18.5%	4 14.8%	18 66.7%	27 100.0%	1.770	0.413
หญิง	2 9.5%	6 28.6%	13 61.9%	21 100.0%		
รวม	7 14.6%	10 20.8%	31 64.6%	48 100.0%		

ตาราง 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม พบว่า ค่า ² ที่คำนวณได้มีค่า 1.770 โดยค่านัยสำคัญทางสถิติจากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 0.413 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งไว้ (= 0.05) แสดงว่าเพศมีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 และจากตารางพบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกัน และมีเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย ทั้งในด้านการบริโภคและการลงทุนใกล้เคียงกัน โดยเพศชายให้เหตุผลด้านการบริโภคและการลงทุนร้อยละ 66.7 ส่วนเพศหญิงให้เหตุผลด้านการบริโภคและการลงทุนร้อยละ 61.9

3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

การวิเคราะห์ในตอนนี้ เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า “อายุมีความสัมพันธ์กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย” ผลการวิเคราะห์ได้นำเสนอในตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

อายุ	เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรม ด้านการประกอบอาหารไทย			รวม	²	Sig.
	ด้านการ บริโภค	ด้านการ ลงทุน	ด้านการ บริโภคและ การลงทุน			
17 – 22 ปี	1 5.0%	6 30.0%	13 65.0%	20 100.0%	13.294	0.039*
23 – 28 ปี	2 10.5%	2 10.5%	15 78.9%	19 100.0%		
29 – 34 ปี	2 33.3%	1 16.7%	3 50.0%	6 100.0%		
35 – 40 ปี	2 66.7%	1 33.3%	- 0.0%	3 100.0%		
รวม	7 14.6%	10 20.8%	31 64.6%	48 100.0%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05

ตาราง 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม พบว่า ค่า ² ที่คำนวณได้มีค่า 13.294 โดยค่านัยสำคัญทางสถิติจากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 0.039 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งไว้ (= 0.05) แสดงว่าอายุมีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 และจากตารางจะเห็นได้ว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17-28 ปี โดยให้ความสำคัญทั้งเหตุผลในด้านการบริโภคและการลงทุน ส่วนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีอายุ 35-40 ปี จะเน้นเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมในด้านการบริโภคสูงถึงร้อยละ 66.7

3.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

การวิเคราะห์ในตอนนี้เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า “ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย” ผลการวิเคราะห์ได้นำเสนอในตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

ระดับการศึกษา	เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรม ด้านการประกอบอาหารไทย			รวม	2	Sig.
	ด้านการ บริโภค	ด้านการ ลงทุน	ด้านการ บริโภคและ การลงทุน			
มัธยมศึกษา/ เทียบเท่า	-	3	6	9		
	0.0%	33.3%	66.7%	100.0%		
อนุปริญญา/ เทียบเท่า	7	5	4	16		
	43.8%	31.3%	25.0%	100.0%		
ปริญญาตรี/ เทียบเท่า	-	2	21	23	23.565	0.000*
	0.0%	8.7%	91.3%	100.0%		
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-		
	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%		
รวม	7	10	31	48		
	14.6%	20.8%	64.6%	100.0%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05

ตาราง 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม พบว่าค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่า 23.565 โดยค่านัยสำคัญทางสถิติจากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งไว้ ($\alpha = 0.05$) แสดงว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 และจากตารางจะเห็นได้ว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุดจำนวน 23 คน และให้ความสำคัญกับเหตุผลทั้งในด้านการบริโภคและการลงทุนสูงสุด คือ ร้อยละ 91.3 ส่วนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีการศึกษาในระดับอนุปริญญา หรือ

เทียบเท่าจำนวน 16 คน จะให้ความสำคัญกับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการบริโภค สูงถึงร้อยละ 43.8 ส่วนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน 9 คน ให้ความสำคัญกับเหตุผลทั้งในด้านการบริโภคและการลงทุน ร้อยละ 66.7 และสุดท้ายคือไม่มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี

3.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

การวิเคราะห์ในตอนนี้เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า “อาชีพมีความสัมพันธ์กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย” ผลการวิเคราะห์ได้นำเสนอในตาราง 9 ดังนี้

ตาราง 9 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

อาชีพ	เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรม ด้านการประกอบอาหารไทย			รวม	2	Sig.
	ด้านการ บริโภค	ด้านการ ลงทุน	ด้านการ บริโภคและ การลงทุน			
นักเรียน นิสิต นักศึกษา	1 4.5%	5 22.7%	16 72.7%	22 100.0%		
รับราชการ / พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	2 100%	- 0.0%	- 0.0%	2 100.0%		
รับจ้างเอกชน	1 20.0%	2 40.0%	2 40.0%	5 100.0%	17.335	0.027*
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว	2 25.0%	2 25.0%	4 50.0%	8 100.0%		
อื่นๆ	1 9.1%	1 9.1%	9 81.8%	11 100.0%		
รวม	7 14.6%	10 20.8%	31 64.6%	48 100.0%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05

ตาราง 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม พบว่า ค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่า 17.335 โดยค่านัยสำคัญทางสถิติจากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 0.027 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งไว้ ($\alpha = 0.05$) แสดงว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 และจากตารางจะเห็นได้ว่าอาชีพของผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่คือนักเรียน นิสิต นักศึกษา จำนวน 22 คน และอื่นๆ จำนวน 11 คน โดยทั้ง 2 อาชีพ ให้ความสำคัญกับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทยทั้งในด้านการบริโภคและการลงทุนใกล้เคียงกัน ร้อยละ 72.7 และร้อยละ 81.8 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่มิอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจจะให้ความสำคัญกับเหตุผลด้านการบริโภคถึงร้อยละ 100 และผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีอาชีพรับจ้างเอกชนและประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวนรวม 13 คน ให้เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมในด้านการเข้ารับการการศึกษาเพื่อการบริโภค ด้านการเข้ารับการการศึกษาเพื่อการลงทุน และด้านการเข้ารับการการศึกษาเพื่อการบริโภคและการลงทุน ใกล้เคียงกัน

3.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ทำงานกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

การวิเคราะห์ในตอนนี้เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า “ประสบการณ์ทำงานมีความสัมพันธ์กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย” ผลการวิเคราะห์ได้นำเสนอในตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 10 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ทำงานกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

ประสบการณ์ ทำงาน	เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรม ด้านการประกอบอาหารไทย			รวม	2	Sig.
	ด้านการ บริโภค	ด้านการ ลงทุน	ด้านการ บริโภคและ การลงทุน			
มี	5 31.3%	4 25.0%	7 43.8%	16 100.0%	6.384	0.041*
ไม่มี	7 6.3%	6 18.8%	24 75.0%	32 100.0%		
รวม	7 14.6%	10 20.8%	31 64.6%	48 100.0%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05

ตาราง 10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ทำงานกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม พบว่าค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่า 6.384 โดยค่านัยสำคัญทางสถิติจากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 0.041 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งไว้ ($\alpha = 0.05$) แสดงว่าประสบการณ์ทำงานมีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 และจากตารางจะเห็นได้ว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ทำงานหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการประกอบอาหาร จำนวน 32 คน โดยจะให้ความสำคัญกับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทยทั้งในด้านการบริโภคและการลงทุนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.0 และให้ความสำคัญกับเหตุผลในด้านการบริโภคน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 6.3 ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์ทำงาน จำนวน 16 คน จะให้ความสำคัญกับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทยทั้งในด้านการบริโภคและการลงทุนร้อยละ 43.8 และให้ความสำคัญกับเหตุผลในด้านการลงทุนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 25.0 เท่านั้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล และความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะดังกล่าวกับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย : กรณีศึกษาของสถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม สามารถสรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม โดยแบ่งเหตุผลออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 1.1 เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภค
 - 1.2 เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการลงทุน
 - 1.3 เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภคและการลงทุน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ทำงาน กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่ลงทะเบียนเรียนในแผนกการครัวไทย โรงเรียนวิชาการโรงแรมแห่งโรงแรมโอเรียนเต็ล (OHAP) ปี พ.ศ.2546 จำนวน 12 คน และผู้ที่ลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรการประกอบอาหารตะวันตก-ไทย วิทยาลัยดุสิตธานี ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 36 คน รวมทั้งสิ้น 48 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล และเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 11.0 for Windows (Statistical Package for Social Science 11.0 for Windows) และวิเคราะห์ด้วยสถิติตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล และเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม ด้วยการใช้ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล กับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม โดยใช้การทดสอบค่าไค-สแควร์

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย : กรณีศึกษาของสถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม ผลการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นเพศชาย มีจำนวนใกล้เคียงกับเพศหญิง โดยมีอายุระหว่าง 17-22 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมาอายุระหว่าง 23-28 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.6 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการศึกษา ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.9 และระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 18.8 อาชีพ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 45.8 น้อยที่สุดคือผู้ที่รับราชการและทำงานในรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 4.2 และสุดท้ายประสบการณ์ทำงาน (เกี่ยวกับการประกอบอาหาร) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการประกอบอาหาร มากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวกับการประกอบอาหาร

2. เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม โดยได้จำแนกเหตุผลตามรายด้านได้แก่ เหตุผลในการเข้ารับการการศึกษาเพื่อการบริโภค หรือเหตุผลในการเข้ารับการการศึกษาเพื่อการลงทุน หรือเหตุผลในการเข้ารับการการศึกษาเพื่อการบริโภคและการลงทุน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนมากให้ความสำคัญกับเหตุผลในการเข้ารับการการศึกษาเพื่อการบริโภคและการลงทุน รองลงมาคือเหตุผลในการเข้า

รับการศึกษาเพื่อการลงทุน และเหตุผลที่ผู้บริโภครู้สึกว่ามีความสำคัญน้อยที่สุด ได้แก่ เหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการบริโภค

เมื่อพิจารณาถึงระดับความสำคัญของเหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการประกอบอาหารไทยของผู้เข้ารับการศึกษาเพื่อการลงทุน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (= 4.2250) ซึ่งผู้เข้ารับการศึกษาเพื่อการประกอบอาหารไทยให้ความสำคัญถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับตนเองและความคาดหวังทั้งในงานและรายได้ในอนาคตมากที่สุด ส่วนเหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการบริโภคและลงทุน (= 4.1008) ผู้เข้ารับการศึกษาเพื่อการประกอบอาหารไทยให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับตนเอง รองลงมาคือความรักและความถนัดในการประกอบอาหาร และเหตุในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการบริโภค (= 4.0357) ผู้เข้ารับการศึกษาเพื่อการประกอบอาหารไทยให้ความสำคัญกับความต้องการของตนเองและคนในครอบครัวมากที่สุด รองลงมาคือความรักและความถนัดในการประกอบอาหาร

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล กับเหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม จากการวิเคราะห์พบว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการประกอบอาหารไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 คือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์ทำงาน ในขณะที่เพศมีความสัมพันธ์กับ เหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการประกอบอาหารไทยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ผลการศึกษา เหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการประกอบอาหารไทย กรณีศึกษา สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล 2 ประเด็น ได้แก่

1. จากการศึกษาเหตุผลของผู้เข้ารับการศึกษาเพื่อการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม พบว่า ผู้เข้ารับการศึกษาเพื่อการประกอบอาหารไทยให้ความสำคัญกับเหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการบริโภคและการลงทุน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการเข้ารับการศึกษาเพื่อการประกอบอาหารไทยสามารถสนองตอบความต้องการของผู้เข้ารับการศึกษาได้หลายๆ ด้าน ในแง่ของการเข้ารับการศึกษาเพื่อการบริโภคก็พบว่าระดับความสำคัญของเหตุผลในเรื่องของความรักและความถนัดในการประกอบอาหาร หรือความพึงพอใจในการเข้ารับการศึกษาเพื่อการประกอบอาหารอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเข้ารับการศึกษาเพื่อการประกอบอาหารไทยสามารถสนองตอบความต้องการในด้านการศึกษาของผู้เข้ารับการศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุปรียา ควเรเดชะคุปต์ (2519 :

27-28) ในเรื่องของการศึกษาเป็นการบริโภค หมายถึงการเข้ารับการศึกษทำให้เกิดความพอใจหรือจากแนวคิดอุปสงค์การศึกษาของ ชำรงค์ อุดมไพจิตรกุล (2543 : 2) ที่ว่าด้วยอุปสงค์ของการศึกษาเพื่อตอบสนองความอยากรู้ของผู้เรียน การศึกษาจึงเป็น การบริโภค และการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทยที่สนองตอบความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแง่ของการเข้ารับการศึกษเพื่อการลงทุนพบว่าระดับความสำคัญของเหตุผลในเรื่องของการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับตนเอง หรือความคาดหวังทั้งในงานและรายได้ในอนาคตอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทยสามารถสนองตอบความต้องการในด้านการลงทุน ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทุนมนุษย์ของบุญคง หันจางสิทธิ์ (2540 : 181-183) ที่ว่าการลงทุนในตัวมนุษย์หรือการลงทุนในการศึกษาและการฝึกอบรม เป็นการเพิ่มความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ รายจ่ายเพื่อศึกษานั้นจึงเป็นรายจ่ายลงทุนเพื่อเพิ่มผลผลิตในอนาคต หรือแนวคิดอุปสงค์การศึกษาของ ชำรงค์ อุดมไพจิตรกุล (2543 : 2) ที่ว่าด้วยอุปสงค์ของการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การศึกษาจึงเป็น การลงทุน ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะบอกถึงเหตุผลที่แท้จริงของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าเป็นการบริโภคหรือการลงทุน แต่ต้องขึ้นอยู่กับ การนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองอย่างไรมากกว่า

2. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ทำงานกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม มีประเด็นสำคัญโดยแบ่งตามคุณลักษณะส่วนบุคคลดังนี้

2.1 ผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน โดยแบ่งเป็นเพศชายร้อยละ 56.3 เพศหญิง ร้อยละ 43.8 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะวิชาชีพในการเลือกเรียนโดยเฉพาะวิชาชีพในเรื่องของการประกอบอาหาร เป็นวิชาชีพที่เปิดโอกาสให้เพศชายและเพศหญิง มีสิทธิในการเลือกเรียนเท่าเทียมกันและเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย โดยส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันมากนัก ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งชายและหญิงมีเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมที่เน้นในเรื่องของการบริโภคและการลงทุนโดยรวมอยู่ที่ร้อยละ 64.6

2.2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม พบว่า ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมมีอายุระหว่าง 17-28 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยคือ 25 ปี เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย พบว่าอายุมี

ความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 (ค่า $F^2 = 13.294$) ซึ่งอธิบายได้ว่าช่วงอายุมีส่วนในการตัดสินใจเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย ดูได้จากช่วงอายุของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 17-28 ปี ได้ให้ความสำคัญกับเหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อทั้งการบริโภคและการลงทุนที่สูง โดยเน้นในเรื่องของความรักและความถนัดในการประกอบอาหาร และการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับตนเอง อาจจะเป็นเพราะผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีอายุในช่วงนี้เริ่มเข้าสู่วัยทำงานจึงมีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกเรียนหรือเลือกเข้ารับการฝึกอบรมมากขึ้น ส่วนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีอายุระหว่าง 29-40 ปีจะเน้นเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อการบริโภค ในเรื่องของความต้องการของตนเองและคนในครอบครัว อาจจะเป็นเพราะผู้เข้ารับการฝึกอบรมในช่วงอายุนี้เป็นช่วงวัยทำงาน จึงให้เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมเพียงเพื่อสนองความต้องการของตนเองและคนในครอบครัวมากกว่าที่จะเน้นในเรื่องของการนำวิชาที่ได้จากการฝึกอบรมไปประกอบอาชีพ และจากข้อมูลเหล่านี้จึงแสดงให้เห็นว่าช่วงอายุที่ต่างกันให้เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดอุปสงค์การศึกษาของบุญพุ่ม เสนารักษ์ (2531 : 158-160) ซึ่งกล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์สำหรับการศึกษา เพราะตามปกติทัศนคติของประชาชนจะเปลี่ยนแปลงไปก็ต่อเมื่อวัยเปลี่ยนฤดูกาลเปลี่ยนสภาพเปลี่ยน เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรม ในแต่ละช่วงอายุจึงไม่เหมือนกัน

2.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการโรงแรม พบว่าระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 (ค่า $F^2 = 23.565$) ซึ่งอธิบายได้ว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีโดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับเหตุผลในการเข้ารับการศึกษาเพื่อทั้งการบริโภคและการลงทุน โดยเน้นในเรื่องของการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับตนเอง ความรักและความถนัดในการประกอบอาหาร ส่วนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีการศึกษาในระดับอื่นๆ ได้ให้ความสำคัญกับเหตุผลในการเข้ารับการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน อาจจะเป็นเพราะผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าอยู่ในช่วงของการเลือกที่จะทำงานหรือประกอบอาชีพที่ตนรัก จึงมีเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อการหางานและรายได้ที่ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนทร เกิดสุข (2543 : 74) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าเรียนของนักศึกษาในหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา และมัธยมศึกษา มีปัจจัยในการเข้าเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา เพราะผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา และมัธยมศึกษา มีความต้องการที่จะพัฒนาทักษะการทำงานของ

ตนเองในทุกๆ ด้าน เพื่อหางานง่ายขึ้น ประกอบอาชีพที่ดีขึ้นตลอดจนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนางานของตนเองให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ

2.4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 (ค่า $t^2 = 23.565$) ซึ่งอธิบายได้ว่าอาชีพมีส่วนในการตัดสินใจเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย โดยดูได้จากผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ร้อยละ 45.8 เป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา รองลงมาคือยังไม่มียานพาหนะ ทำให้มีความสำคัญกับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อทั้งการบริโภคและการลงทุน ส่วนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจจะให้ความสำคัญกับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อการบริโภคเพียงอย่างเดียว โดยเน้นในเรื่องของความต้องการของตนเองและคนในครอบครัวเป็นหลัก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ผู้ที่อยู่ในช่วงอาชีพนักเรียน นิสิต นักศึกษา หรือคนที่ยังไม่มีงานทำ มีเหตุผลในการเลือกฝึกอบรมวิชาชีพด้านการประกอบอาหาร เพื่อต้องการนำไปประกอบอาชีพหารายได้ และเพื่อความมั่นคงในหน้าที่การงานในอนาคต โดยอาศัยพื้นฐานจากความรัก และความถนัดในเรื่องการทำอาหารของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ไชยประสิทธิ์ (2535 : 44) ที่ได้ศึกษาความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียนตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี ในโรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษานอกระบบ เขตกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้เรียนตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพเมื่อเรียนจบหลักสูตรแล้วสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ หรือผู้ที่มีอาชีพอยู่แล้วเห็นว่าอาชีพที่เกี่ยวกับการตัดเย็บเสื้อผ้าน่าจะมีรายได้สูงกว่างานที่ตนเองทำอยู่

2.5 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ทำงานกับเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม พบว่าประสบการณ์ทำงานมีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 (ค่า $t^2 = 6.384$) ซึ่งอธิบายได้ว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ไม่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการทำอาหารโดยส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อทั้งการบริโภคและการลงทุน โดยการเรียนรู้ทั้งในด้านหลักสูตรและวิธีปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับตนเอง และความคาดหวังทั้งในงานและรายได้ในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดอุปสงค์การศึกษาของ ชำรงค์ อุดมไพจิตรกุล (2543 : 2) การเกิดอุปสงค์การศึกษามีหลายสาเหตุแต่สาเหตุหนึ่งคือต้องการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมและความสามารถในการแข่งขัน และเพิ่มผลผลิตทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์ก็อาจมีเหตุผลในเรื่องของการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เป็นการเพิ่มเติมความรู้ให้กับตนเอง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย จำแนกเหตุผลรายด้าน ได้แก่ เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภค เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการลงทุน และเหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภคและการลงทุน พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับเหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อทั้งการบริโภคและการลงทุน รองลงมาคือเหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการลงทุน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับตนเอง และเกิดจากการคาดหวังทั้งในงานและรายได้ในอนาคต โดยอาศัยพื้นฐานจากความรักและความถนัดในการประกอบอาหาร และเหตุผลอื่นๆ ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ตอบในเรื่องของหลักสูตรการเรียนการสอน และช่วงเวลาในการเข้ารับการฝึกอบรม ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการ ควรให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหา หลักสูตร ที่เน้นถึงเหตุผลและความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งในด้านการบริโภคและด้านการลงทุน

2. สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการ ควรจัดให้มีช่วงเวลาในการอบรมให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้ารับการฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาในลักษณะเดียวกับงานวิจัยครั้งนี้ โดยการเพิ่มเหตุผลให้มีความละเอียด หรือทำการศึกษาเหตุผลในเชิงคุณภาพมากกว่านี้เพื่อให้ได้สาเหตุที่แท้จริงในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย

2. ควรทำการศึกษาโดยศึกษาจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทยทั้งในสถาบันของรัฐและเอกชน เพื่อนำมาเปรียบเทียบเหตุผลว่ามีส่วนที่เหมือนและแตกต่างกันอย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศรีเดชา.
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2546). www.culture.go.th.
- กิฟลี วรรณจิณี. (2538). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- จารุบุณณ์ ปาณานนท์. ความสัมพันธ์ระหว่างอาหารไทยกับการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจไทย. จุลสารการท่องเที่ยว 26-31 ปีที่19, ฉบับที่ 3 กรกฎาคม 2542-กันยายน 2542.
- ฉลองศรี นิยมสมพงศ์. (2543). การจัดบริการอาหารและเครื่องดื่ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชนะจิต โมพิยสุวรรณ. (2543). ความต้องการการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูชัย สมธิไกร. (2542). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่7. กรุงเทพฯ : เทพนิมิตการพิมพ์.
- เทียนฉาย กิระนันท์. (2519). เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์และกำลังคน . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล. (2543). เอกสารประกอบการเรียนเศรษฐศาสตร์การศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นงลักษณ์ สิ้นสืบผล. (2532). การพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : พิธีกรรมการพิมพ์.
- นราทิพย์ ชุตินวงศ์. (2544). ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลทิพย์ ควกุล. (2527). เศรษฐศาสตร์การศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลฉวี วิศาลศิริกุล. (2538). แรงจูงใจในการมาเรียนของนักศึกษาโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญคง หันจางสิทธิ์. (2540). เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินติ้งเฮ้าส์.
- บุญพุ่ม เสนารักษ์. (2531). เศรษฐศาสตร์การศึกษา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.

- ประพันธ์ เศวตนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย. (2544). *หลักเศรษฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงษ์ศักดิ์ ไชยประสิทธิ์. (2535). *ความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียนดัดเย็บเสื้อผ้าสตรีในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษานอกกระบบ เขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรพิมล สันติมนิรัตน์. (2545). *เศรษฐศาสตร์จุลภาค*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพฑูรย์ โพธิสาร. (2527). *รายงานการวิจัยความต้องการทางการศึกษาของหัวหน้าฝ่ายของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด*. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- ภาควิชาคหกรรมศาสตร์. (2542). *อุตสาหกรรมบริการ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์. (2537). *อาหารไทยในกระแสโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ภาควิชาเศรษฐศาสตร์. (2530). *เศรษฐศาสตร์กำลังคน*. เอกสารการสอนชุดวิชา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- โรงเรียนวิชาการโรงแรมแห่งโรงแรมโอเรียนเต็ล. (2546). www.OHAP.th.edu.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2539). *หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค*. กรุงเทพฯ : บริษัท โรงพิมพ์ไทยพัฒนาพานิช.
- วิจิตร อวะกุล. (2537). *การฝึกอบรม*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬา.
- วิทยาลัยดุสิตธานี. (2546). www.dtc.ac.th.
- วิภาพรรณ กนิษฐนาคะ. (2542). *การพัฒนาบุคคลและฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- วิรัช วรรณรัตน์. (2535). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิไลเลิศ เอียววิมล. (2535). *คู่มือสำหรับการจัดฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- เสาวณี เกรียร์ และสุณี จัตราคม. (2535). *เศรษฐศาสตร์การศึกษาและการวางแผนกำลังคน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เสาวภา สมจิต. (2540). *การตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรระยะสั้นโรงเรียนผู้ใหญ่พระตำหนักสวนกุหลาบ (วิทยาลัยในวัง)*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (คหกรรมศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- สุนทร เกิดสุข. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าเรียนของนักศึกษาในหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ้ายเอกสาร.
- สุพิน เปรมศรี. (2536). สาเหตุการเลือกเรียนวิชาชีพของนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นในหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชลบุรี. ปรินญานิพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุปรียา ควระเดชะคุปต์. (2529). เอกสารประกอบคำสอนเศรษฐศาสตร์การศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุเมธ เดียววิศเรศ. (2527). พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งวัฒนาการพิมพ์.
- อัญชลี ภูพานิช. (2539). แรงจูงใจในการเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัมพร วิจิตรพันธ์ และอัญชลี ค้อคงคา. (2523). เศรษฐศาสตร์การศึกษาและการวางแผนกำลังคน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง

เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย :
กรณีศึกษาของสถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำสารนิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต หลักสูตร เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การศึกษา เรื่อง เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย : กรณีศึกษาของสถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมแผนกการครัวไทย โรงเรียนวิชาการโรงแรมแห่งโรงแรมโอเรียนเต็ล (OHAP) และผู้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรการประกอบอาหารตะวันตก-ไทย วิทยาลัยดุสิตธานี โดยแบ่งเหตุผลออกเป็น 3 ด้าน คือ การศึกษาเพื่อการบริโภค การศึกษาเพื่อการลงทุน และการศึกษาเพื่อการบริโภคและการลงทุน ข้อมูลที่ได้จากท่านจะนำไปแปลผลและสรุปในภาพรวม ซึ่งจะเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการประกอบอาหารไทยของสถาบันฝึกอบรมได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ขอความกรุณาผู้เรียนตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด คำตอบและข้อเสนอแนะของท่านจะถือเป็นความลับและจะไม่มีการเผยแพร่ใดๆ ต่อตัวท่าน

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย ในสถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการการโรงแรม ที่ประกอบด้วย เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภค เหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการลงทุน และเหตุผลในการเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภคและการลงทุน

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือด้วยดี

(นายณัฏฐชัย แสงเกตุวานาวิจิตร)

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ และตอบคำถามในช่องว่างที่เว้นว่างไว้เกี่ยวกับตัวผู้เรียน

1. เพศ
☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ปี
3. ระดับการศึกษา
☐ มัธยมศึกษา / เทียบเท่า ☐ อนุปริญญา / เทียบเท่า
☐ ปริญญาตรี / เทียบเท่า ☐ สูงกว่าปริญญาตรี / เทียบเท่า
4. อาชีพ / งานที่ทำในปัจจุบันของผู้เรียน
☐ นักเรียน นิสิต นักศึกษา
☐ ราชการ / ทำงานในรัฐวิสาหกิจ
☐ รับจ้างเอกชน (อาทิ พนักงานในหน่วยงานธุรกิจ)
☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)
5. ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการทำอาหาร
☐ มี ปี ☐ ไม่มี

ตอนที่ 2 เหตุผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการโรงแรม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับเหตุผลของการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทย สถาบันฝึกอบรมในอุตสาหกรรมบริการโรงแรม เพียง 1 ข้อ เท่านั้น

- ☐ 1. การเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภค ได้แก่ ความรัก และความถนัดในการประกอบอาหาร ความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรม ความต้องการของตนเองและคนในครอบครัว และความนิยมหรือการยอมรับของสังคมกับหลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม
- ☐ 2. การเข้ารับการศึกษเพื่อการลงทุน ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับตนเอง ความคาดหวังทั้งในงานและรายได้ในอนาคต ความต้องการของตลาดแรงงานในหลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม และความคุ้มค่าในการลงทุนเพื่อเข้ารับการฝึกอบรม
- ☐ 3. การเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภคและการลงทุน

คำชี้แจง เมื่อท่านเลือกเหตุผลของการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาหารไทยแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงกับระดับความสำคัญของเหตุผลที่ท่านเลือก เพียงข้อละ 1 ช่อง เท่านั้น

ช่องมากที่สุด	หมายถึง	ความสำคัญในการเข้าเรียนมากที่สุด
ช่องมาก	หมายถึง	ความสำคัญในการเข้าเรียนมาก
ช่องปานกลาง	หมายถึง	ความสำคัญในการเข้าเรียนปานกลาง
ช่องน้อย	หมายถึง	ความสำคัญในการเข้าเรียนน้อย
ช่องน้อยที่สุด	หมายถึง	ความสำคัญในการเข้าเรียนน้อยที่สุด

1. การเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภค

ข้อ	เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรม	ระดับความสำคัญ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ความรักและความถนัดในการประกอบอาหาร					
2.	ความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรม					
3.	ความต้องการของตนเองและคนในครอบครัว					
4.	ความนิยมหรือการยอมรับของสังคมกับหลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม					

2. การเข้ารับการศึกษเพื่อการลงทุน

ข้อ	เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรม	ระดับความสำคัญ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับตนเอง					
2.	ความคาดหวังทั้งในงานและรายได้ในอนาคต					
3.	ความต้องการของตลาดแรงงานในหลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม					
4.	ความคุ้มค่าในการลงทุนเพื่อเข้ารับการฝึกอบรม					

3. การเข้ารับการศึกษเพื่อการบริโภคและการลงทุน

ข้อ	เหตุผลในการเข้ารับการฝึกอบรม	ระดับความสำคัญ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ความรักและความถนัดในการประกอบอาหาร					
2.	ความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรม					
3.	ความต้องการของตนเองและคนในครอบครัว					
4.	ความนิยมหรือการยอมรับของสังคมกับหลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม					
5.	การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับตนเอง					
6.	ความคาดหวังทั้งในงานและรายได้ในอนาคต					
7.	ความต้องการของตลาดแรงงานในหลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม					
8.	ความคุ้มค่าในการลงทุนเพื่อเข้ารับการฝึกอบรม					

เหตุผลอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความกรุณาของท่านในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อนามสกุล	นายณัฏฐชัย แสงเกตุนาวินิจิตร
วันเดือนปีเกิด	30 สิงหาคม 2519
สถานที่เกิด	เขตราษฎร์เทพ กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	37/10 หมู่ 4 ซอยหมู่บ้านจันทิมาปาร์ค ถนนดอนหวาย พุทธมณฑลสาย 5 ตำบลบางกระพี้ อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม 73210
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนดลวิทยา
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
พ.ศ. 2542	การบริหารธุรกิจ (การบริหารทรัพยากรมนุษย์) จาก สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
พ.ศ. 2547	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ